

Miklošičeva cesta št. 16/L
Telefon št. 72

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Čeže, Aleksandrova c.
način pri poštn. čeko
zavodu števil. 11.842.

Na marsikakšno stvar nam izkustvo
poslednjih let revidira poglede. Tako
se danes lahko reče, da bodo duhovi za

nametno splošno reševanje vsučiliškega problema Jugoslavije že bolj pripravljeni, kot so bili pred dvema, tremi leti. S sekirami finančnega zakona pa se ustvarja samo slaba atmosfera. Gospoda Stojadinović in Trifunović bosta prav storila, če si člen 83. novega finančnega zakona temeljito premisliata. Zadnja poročila iz Beograda pravijo, da je v tem oziru že opaziti izboljšanje.

Trifunović je danes odgovoril g. Pašiću, da je ukinjenje treh fakultet predlagal v sporazumu s finančnim ministrom radi štedenja. On pa da ne vztraja na tem in je pripravljen določbo čl. 83 umakniti, ako se bo to zahtevalo pri razpravi v finančnem odboru. Ta izjava sicer ni povsem jasna, vendar se smatra, da se vlada ne bo upala vztrajati pri čl. 83. V informiranih krogih se zatrjuje, da je ukinjenje teološke fakultete od vsega začetka bilo predvideno kot sredstvo pritiska na klerikalce, da se drže v boju med vlado in opozicijo ob strani. V tem smislu je baje poskušal vplivati na drja. Korošca tudi Pašić. Ali in v koliko mu je uspelo se seveda ne da ugotoviti. Klerikalci trdijo, da se ne spuščajo v nobena pogajanja in da bodo začeli proti ministru prosvete oseben boj, češ da je ukinjenje teološke fakultete direktna nameravana žalitev njihove stranke.

Sarajevo, 10. oktobra. r. Sinoči je obkoli polnoči na postaji Alipašini most posebni vlak trčil v garnituro praznih vagonov. Pri tem je bilo lahko ranjenih 9 potnikov.

Kakor doznava Vaš poročevalec, gre pri tem za nastopnih pet naredb: 1.) Ustanovitev valutne banke. 2.) Omejitev tiskanja državnih bankovcev. 3.) Zmanjšanje proračunskih izdatkov. 4.) Omejitev uvoza. 5.) Ukinjenje odredb o privilegiranim stališču vojnih oškodovancev.

Pariz: 10. oktobra, a. Francoska vlada je predložila reparacijski komisiji besedilo prvega dogovora glede stvarnih datjavah, sklenjenega med inženjersko komisijo v Poruhrju in Wolfovo skupino, v znanje reparacijski komisiji.

BERLIN: Beograd 85.511.000, Dunaj 41.805, Milan 134.662.500, Praga 89 mil.
 Janov 775.000, Pariz 181.575.000, London 13.466.250.000, New-York 2.267.562.500.
 NEW-York: Beograd 116.25, London 455.2, Pariz 608.25, Berlin 0.00.0002, Milano 455.75, Curih 99.83, Praga 300, Dunaj 0.14.

Puč v patrijarhatu v Carigradu

Poročali smo že na kratko o puču v Carigradu, kjer je anatolijski metropolit Jettim vdrl v poslopje sv. sinoda, odstavil patrijarha Melentija in se sam proglasil patrijarhom. Ta vest se sedaj potrjuje, da si manjka še vedno podrobnosti. Ker pa vodijo niti te nenadne spremembe na politično polje, naj podamo k stvari nekaj podatkov iz predzgodovine.

Dosedanji vesoljni patrijarh Meletios IV. je bil izvoljen za patrijarha v Carigradu dne 8. decembra 1921 in svedčano vmeščen dne 6. februarja 1922. Ker pri volitvi patrijarha sodelujejo tudi posvetniki v velikem številu, je razumljivo, da sodelujejo tudi politični motivi. Ob času volitev Meletija se je nahajal ves grški svet v znamenju strastne borbe med pristaši Venizelosa in njegovimi nasprotniki. Izven Grčije so imeli venizelisti premoč in patrijarh Meletij je bil izvoljen kot venizelistični kandidat, toda imel je že takrat mnogo nasprotnikov, in med nje je spadala tudi angorska Turčija. Nasprotstva so bila tako velika, da je dne 1. junija 1923 nahajšana in brzokone najeta množica nasprotnikov napadla patrijarhovo palačo v carigradskem Famaru in hotela s sirovo silo prisiliti Meletija, da bi se odrekel svojemu dostojanstvu. Patrijarh pa se je močito upiral in naposled ga je francoska vojaška četa rešila iz težkih rok nasilnežev. Malo pozneje, dne 10. julija pa se je Meletij umaknil iz Carigrada ter se naselil v samostanu Milopotamos, na sveti gori Atos blizu Soluna, toda svojem visokemu dostojanstvu se ni odpovedal.

Toda da se Meletij ni trdovratneje upiral nasprotnikom, je imelo tudi politične vzroke. Na konferenci v Lausanne so Turki dolgo vztrajali na zahtevi, da se sedež vesoljnega patrijarha izseli iz Carigrada v Grčijo, čemur pa se je Venizelos branil na vso moč. Naposled je predlagal kompromisno rešitev, da bi se izraziti nacionalistični Meletij odpovedal ter napravil mesto zmernejšemu, bolj nevtralnemu možu.

In naposled pride še posebna, za najnovejši puč najvažnejša okolnost. Da bi pravoslavne v Mali Aziji rešili iz grškega vpliva, ki se je vršil nanje iz carigradske patrijarhije, so nekaj časa kemalisti nameravali osnovati za Anatolijo posebno patrijarhijo, ki bi se upravljala v turško - nacionalnem smislu. V ta namen so hoteli izrabiti svoje pravoslavne rojake. Treba namreč vedeti, da je v Mali Aziji celo Turkov, ki so pravoslavne vere; — jih je pa le malo, okrog 40.000. Njih verski poglavar je baš oni »papež« Eftim, metropolit Anatolije, ki igra prvo vlogo v carigradskem puču. Ta voditelj turških pravoslavcev je veljal že dolgo kot kandidat angorske vlade za vesoljnega patrijarha v Carigradu. Eftim je sedaj, kakor je podoba, stvar »uredil« na jako enostaven način, kar pa mora biti seveda le začetek novih zapletljajev.

Kar se tiče vesti, da je Eftim odstavljal nekatere metropolitne, med njimi tudi enega iz Srbije, more biti očitno govora le o članih sv. sinoda. Sv. sinod sestoji namreč iz 12 metropolitov, od katerih imenuje patrijarh vsako leto po četvorico tako, da ostane vsak v sinodu po dve leti in se potem vrača v svojo škofijo. Moglo bi tedaj biti govora le o spremembi članstva sv. sinoda, ne pa metropolitom dostojanstvu samem.

Kidanje radikalnega gnoja

Obsedno stanje v radikalni organizaciji. Vlomi v stanovanja dosedanjih tajnikov NRS.

Pretep med voditelji radikalne agitacije na Slovenskem postaja čim dalje bolj zanimiv ter samo potrjuje vse to, kar se je že od naše ter od drugih strani pogosto poudarjalo: da je zarodek slovenske radikalije koruptna in nemoralna družba, ki jo vzdržuje na stroške in v pogubo svojih interesentov »Jadranske banke«. Da si približno doprinašati zato novih lastnih argumentov, nadaljujemo danes z objavo citatov in vojnih poročil iz samih obeh front NRS.

Glasilo »Jadranske banke« priobčujoč včeraj izjavo šele druge krajevnne organizacije, ki zavzema stališče nastalemu boju. Dočim je predvčerajšnjim gosp. dr. Sajovic iz Kočevja kot prvi slovenski radikal izražal neomajno zaupanje politiki »Jadranske banke«, izjavljajo novomeški radikalji, da niso v nikakoli zvezi s Stefanovičevim pismom ter ga obsojajo.

Pod predsedstvom dr. Zupaniča je nadalje zboroval kot nekaj vrhovni tribunal slovenskih radikalcev anonimni »Akejski odbor«, ki je glasom komunikēja v »Jutranjih Novostih« razmotril »žalostne pojave nediscipliniranosti in predrznosti bivega tajnika Emila Stefanoviča ter sklenil, da njegovi očitki ne morejo »niti doseči, niti zamorejo omajati« zaupanja do g. velikega župana Lukana, kateri se ob enem naproša, da vztraja na svojem odgovornem mestu.

Akejski odbor je končno sklenil, da se Emilu Stefanoviču odvzamejo posli glavnega tajništva. Isto velja za Antona Podbevška. Organizacijam NRS

v Sloveniji se nalaga, da pretrgajo z njim vsak stik in vsako obveščanje. Nad organizacijami samimi proglašajo Akejski odbor obsedno stanje in prekliče vsa. Samoodločba in svoboda krajevnih organizacij NRS je sistrana, komando prevzame sam Akejski odbor. Vsako zborovanje katerekoli organizacije brez dovoljenja Akejskega odbora je prepovedano. Noben funkcionar katerekoli organizacije ne sme odstopiti. Podane ostavke se morajo takoj umakniti. Proklamacija obsednega stanja je podpisana od dr. Zupaniča min. n. r.

Razven zgornjih sklepov priobčujo v »Jutranjih Novostih« pod naslovom: »Kaj je gosp. Stefanovič?« odgovorni urednik tega lista gosp. Miha Gaberšek izjavo, v kateri pravi, da je gosp. Stefanovič »kameleon« ter človek, »ki mu je dobro vsako sredstvo, da pride na vrh polne vreče.«

Z druge fronte se razglašala, da so agenti akejskega tribunala tekmo včerajšnjega dneva izvršili eksekucijo v tajništvu NRS na ta način, da so vdrl v sobo gosp. Stefanoviča, vlomili v njegovo pisalno mizo ter mu odnesli razne spise. Pri gosp. Podbevšku so ponoči razbili šipo na njegovem zasebnem stanovanju, vdrl vanj skozi okno ter napravili hišno preiskavo.

Včeraj je gosp. Stefanovič dal nalepiti po mestu vabila za javen shod NRS, ki se bo vršil v petek, dne 12. t. m. ob 8. zvečer v Mestnem domu. Kot dnevni red se navaja: Boj korupciji v radikalni stranki. Na lepaku se pozivljajo gg. dr. Ažman, dr. Lukana in dr. Zupanič, da pridejo na shod ter »pred narodom« položijo račun o svojem delu. Na shod so vabljene pristajati NRS in vsi, ki se zanimajo za take razčiščevalne procese. Kakor čujemo, je »Akejski odbor« sklenil, da odpotuje na shod gg. Zupaniča ter Ažmana. Zborovanje v Mestnem domu bo torej veleznamično.

Politične beležke

— Kronika mariborske politike. V ponedeljek zvečer so priredili v Mariboru klerikalci javen shod pri Gambriusu, kjer je prebrčeval poslanec Zebot železničarje, koliko jim koristi klerikalna demagogija od Markovga protokola naprej v narodni skupščini. Dr. Leskover se je navduševal za avtonomijo. V torek zvečer so zborovali radikalci v hotelu »Pri zamorcus«. Mize v restavraciji so bile zasedene. Zanimivo pa je, da ti novopečeni radikalci venomer zatrjujejo, da so se le vpisali k radikalcem, češ saj veste za kaj, volitve pa so baje itak tajne. Govorila sta na sestanku med drugimi dr. Müller, ki se zadnji čas zelo pridno giblje po radikalnih sestankih, in bivši knjigovodja »Kovine« g. Trošt, ki je postal zadnji čas tudi političen govornik. Pred hotelom sta promenirala dva policista, eden v uniformi, drugi v civilu. Izgredov ni bilo.

— Stranka, ki je ni. Zagrebški blokaški listi so te dni poročali, da se je vršila v nedeljo v Zagrebu konferenca pristavev takozvane »srednje linije«. Na konferenci so baje ustanovili novo stranko in listi so prinesli celo že njen program in članje njenega akejskega odbora, pri tem pa izjavljali, da udeleženci konference nočejo dati nikakih podrobnih informacij o njenem poteku. Včerajšnja »Riječ« razkriva sedaj to tajnost: konferenca se sploh ni vršila, zato tudi ni bila ustanovljena nikakova nova stranka in ne izvoljen noben akejski odbor. Seveda potem tudi ti skrivnostni udeleženci-nedeleženci niso mogli dati nikakih informacij o konferenci, ki se ni vršila. Blokaška štampa pa je za blamažo bogatejša.

— Razlika! »Politika« ugotavlja, da prejema neki beograjski profesor, ki je absolvirat univerzo z odličnim uspehom in položil tudi profesorski izpit z enakim uspehom in ki ima že devet let ukazne službe, na plači in draginskih dokladah mesečno 1550 dinarjev. Njegov brat, ki je trinajst let mlajši od njega in ki je »tos končal vojno akademijo, je prejel kot podporočnik 1. oktobra 2666 dinarjev in še dva dobi zastoni!

— O naši slavni diplomaciji je priobčil beograjski »Preporod« kritičen uvodnik, v katerem iznaša stare obdolžitve na račun naše diplomacije in končuje: »Taka situacija bo trajala vse dotlej, dokler nam bodo sedeli v ministrstvu zunanjih zadev nesposobni ljudje in naši poslaniški mesta v Evropi zavzemali ljudje, ki z diplomacijo in diplomatskim poklicem nimajo nobene zveze. Z malimi izjemami so vsi ti diplomati, prišli do gornjih mest po porodičnih tradicijah, po zvezah prijateljstva in partizanstva, od katerih naš narod nima nobenih koristi. Naši diplomatski kor je treba sistematično izčistiti in na vsija mesta postaviti sposobne kvalificirane ljudi, ki jim bodo interesi države nad vse. Samo na ta način se dvigne ugled države, samo na ta način homo imeli uspehe. Sedanja diplomacija je naša zunanja situacija pod vsako kritiko, vsi naši diplomatski poskusi so že v svojem začetku obsoljeni na smrt.«

— Nehvaležni Turki. »Preporod« javlja iz Pristine: Vlada se trudi, da podpre na vsakem koraku svoje džemijetske zaveznike, oni pa se nemoteno pod okriljem oblasti obožujejo in pripravljajo. Vlada ve za marsikaj nedopustnega, toda zatiska oči — radi kvorumu v narodni skupščini. Na Kosovem ni Turka ali

Arnavta, ki ne bi bil oborožen. Municijo in orožje imajo skrito po sobah svojih bul in hanum (žen). Tudi javno nosijo džemijetski pristaši orožje in s tem izživalo »ubogo rajo«, češ da smejo v tej državi vse in nihče jim ne more nič. Turki in Arnavti nosijo orožje javno, naši ljudje so pa brez orožja, tako da so na slabšem kot v turških častih...

— Mala antanta in veleposlaniška konferenca v Parizu. Češkoslovaški politični krogi se resno bavijo z vprašanjem, kako bi dobila Mala antanta pristop na veleposlaniško konferenco. Tozadevni koraki so se že podvzeli na mednarodnem mestu. Ako bi se vprašanje rešilo ugodno, bi zastopal Malo antanto na konferenci češkoslovaški ali pa jugoslovanski poslanik v Parizu.

Po svetu

— Lloyd George v Ameriki. V soboto je prispel v Ameriko bivši angleški min. predsednik Lloyd George. Tisočglatva množica mu je prirejala živahne ovacije, kakor jih ni doživel še noben drugi evropski državnik. V razgovoru z novinarji je izjavil Lloyd George, da je položaj v Evropi zelo slab.

— Ogrone tativne v delavnicah Južne železnice na Dunaju. V delavnicah Južne železnice na Dunaju so odkrili ogromne tativne. Škoda, ki pa še ni povsem ugotovljena, se čeni na več milijard kron. Razni višji in nižji nameščenci so kradi kovinasti in drug material ter ga dali povrh predelavati za sebe na račun družbe Južne železnice. Preiskava je dognela, da so se manipulacije pričele že ob svetovni vojni.

— Bolgarske homatije. Beograjski listi poročajo, da je bolgarska oficirska liga sklenila, da se imata ubiti voditelja bolgarskih revolucionarjev V. Dimitrova in G. Kolarov, ki se sedaj kot begunca nahajata v Jugoslaviji. Izvršitev atentata je prevzel pol. agent Ognjenov, ki da je odpotoval v Niš. Naše oblasti so ukrenile potrebno, da se umor prepreči. — Iz Solije javljajo nadalje da je general Lazarov izdal naredbo, po kateri se morajo vsi nad 18 let stari Bolgari priložiti vojaškim komandantom, ki jim bodo izstavili posebne legitimacije s fotografijo. Ta naredba se smatra kot mobilizacijska priprava, ki je v nasprotju z določbami nejskega mira.

— Ena tramvajska vožnja 10 milijonov! Od nedelje stane v Berlinu ena vožnja s tramvajem 10 milijonov mark.

— Novi predsednik kitajske republike Tsau-Kun je 50 let star. Svojo kario je napravil v armadi, kjer je stopil v službo kot običajen vojak. Angleški list »Daily Mail« smatra izvolitev Tsau-Kuna za kitajskega prezidenta za »gorostasen škandal«. Izvolitev je baje dosegel s sličnimi podkupninami, za katere je izdal milijonske svote dolarjev. Tsau-Kun je tudi voditelj kitajskih tolpc, ki so napadale inozemce in je julija meseca prislil svojega prednika da je odstopil in pobegnil. Na ta način je zasedel predsedniško mesto zdaj sam.

— Židovska republika v Rusiji? Osrednji odbor komunistične stranke v Moskvi se bavi z osnutkom židovske republike, ki naj bi obsegala ozemlje Vitebska, Minska in Homla. V teh pokrajinah namreč tvorijo židje nad polovico celokupnega prebivalstva.

— Nemško glasilo čeških socialnih demokratov. Češki socialni demokrati so sklenili, da prično v najkrajšem času izdajati list v nemškem jeziku z naslovom »Čechoslowakischer Sozialdemokrat« za informacijo inozemstva.

— Vojaška služba v Turčiji in kristjanji. Iz Carigrada javljajo, da je vlada v Angori pozvala pod orožje letnike 1914 — 1918 za tri leta. Kristjani se od vojaščne lahko odkupijo ako plačajo 300 turških funtov davka.

— Stinnes podpisal madžarsko propagando. Budimpeštanski politični krogi so dobili sporočilo, da je Stinnes pripravljau podpirati madžarske liste izven Madžarske, in sicer v vseh večjih mestih Jugoslavije in Češkoslovaške. Razen tega bi se imel osnovati velik dnevnik v madžarskem in angleškem jeziku v Londonu. Financiranje bi prevzela družba, ki jo je Stinnes nedavno ustanovil v Curihu s kapitalom 5 milijonov zlatih mark.

Prosveta

Ljubljanska drama. Četrtek, 11.: »Azazel«. D. Petek, 12.: »Kar hočete«. E. Sobota, 13.: »Judita«. Gostovanje Marije Vere. A. Nedelja, 14.: »Smrt majke Juguviča«. Izv. Ponedeljek, 15.: »Judita«. Gostovanje Marije Vere. F. Ljubljanska opera. Četrtek, 11.: »Seviljski brivci«. Gostovanje g. Wesel Polla. A. Petek, 12.: »Evgenij Onegin«. F. rje Vere. F. Sobota, 13.: »Novela od Stanca«. »Za pečatenci«. C. Nedelja, 14.: »Aida«. Izv. Ponedeljek, 15.: Zaprt.

Sentjakovski oder v Ljubljani. Sobota, 13.: »Navaden človek«. Nedelja, 14.: »Zenitev«.

Mariborsko gledališče. Petek, 12.: »Rodoljubci«. B. Premijera.

Sentjakovski gledališki oder v Ljubljani uprizori v soboto dne 13. oktobra Nukičevu koloigro »Navaden človek«. V nedeljo se ponavlja Gogoljeva komedija »Zenitev«. Obe predstavi sta dosegli

na Sentjakovskem odru prav lepe uspehe. Kdor se hoče neprislilno zabavati, naj posesti ti dve predstavi.

Člana ljubljanske opere v Celju. Gospodin Zikova in g. Simeno sta v ponedeljek in torek priredila glasbeno produkcijo v celjskem mestnem gledališču. Občinstvo je napolnilo gledališče ter je umetnika že ko pri nastopu prisrčno pozdravilo. Gdš. Zikova je namah osvojila poslušalce, njen organ, katerega ima od pianissima do skrajne višine v sigurni oblasti in izvrstna tehnika sta občinstvo očarala. Popolno priznanje je žel tudi g. Simene. Odlična pevca sta vili vso moč, silo svojih organov in tehnično dovršenost v duetu iz »Aida«. Občinstvo je umetnika koncem produkcije tako navdušeno pozdravljalo, da odobravanju ni hotelo biti konec. Celjani se nadejajo, da omenjeni pevski večer ni bil zadnji v tej sezoni in da odlična pevca še kdaj nastopita na celjskem odru.

Pevski zbor Glasbene Matice. V smislu sklepov zadnje odborne seje se bo te dni začel vaditi nov program. Vaje so za moški zbor ob sredah in petkih, za ženski zbor ob ponedeljkih in četrčkih, vsakikrat ob 18.15 v pevski dvorani. Prva vaja v sredo dne 10. oktobra. Vabimo tem potom k sodelovanju tudi dijakine in dijake iz višjih razredov srednjih šol. Dobri, lepi glasovi so nam zelo dobrodošli. Kdor bi se hotel prijaviti, naj se tekom dveh tednov javi pri g. ravn. Hubadu v sobi št. 15 poslopja Glasbene Matice in sicer v ponedeljek, sredo ali petek med 5. in 6. uro popoldne. V nedeljo dne 14. oktobra koncert v Tržiču. Tisti, ki so določeni za udeležbo, naj pridejo prav gotovo k pevski vaji v soboto ob 18.15. Ker je zdaj treba zopet temeljito začeti z resnim delom, se k točnosti in redu vsi nujno pozivljajo. — Odbor.

Sport

O razmahu nogometa v Ljubljani priča originalna tekma, ki se vrši v nedeljo, 14. t. m., na igrišču S. K. Primorja. Ni to kaka prvenstvena ali mednarodna tekma znanih klubov, temveč rencente plačev in lahkoatletov na žogobnem polju. Prvi team tvorijo dobroznani lahkoatletični Perpar, Valtrij, Skrajner, Koch in drugi, medtem ko je drugo moštvo sestavljeno iz naših najboljših waterpolo igralcev, kakor Rybaf, Sancin, Zore, Ing. Debelak itd. Zanimivo je, da nihče od nedeljskih diletantov ni verificiran nogometaši, ampak so vsi zgolj člani lahkoatletične in plavalne sekcije S. K. Primorja. Tekma, za katero vlada veliko zanimanje in na katere izid se v sportnih krogih že danes sklepajo stave, prične ob 14.30. — Slične nogometne tekme so običajne v vseh nogometnih središčih ter so povsod zelo dobro obiskane. Isti dan se vrši tudi prvi damski propagandni lahkoatletični miting S. K. Primorja. Začetek mitinga ob 14. uri. Predprodaja vstopnic v trafikah Sever, Selenburgova ulica. Članske in dijaške vstopnice samo v predprodaji.

Graški SK. Sturm, ki nastopi 13. in 14. t. m. v nogometnih tekmah proti Iliriji, je dosegel tekom letošnje sezone naslednje važnejše rezultate: proti Herthi, Dunaj 0 : 0, proti Nemzeti, Budapest 1 : 0, proti dunajski Ostmark 4 : 0, proti dunajski Admiri 3 : 3, proti Rapidu 1 : 3, proti praški Sparti 0 : 2, proti dunajski Hakoah 0 : 1, proti dunajskemu Slovanu 0 : 0, proti Budapesti Torna 5 : 0, C. 4 : 1. V prvenst. tekmah je porazil svojega lokalnega tekmeca Athletic S. K. s 5 : 0. Kombinirano moštvo Sturma je zmagovalo nedavno v Ljubljani nad Primorjem s 7 : 1 in 5 : 1. To pot gostuje v Ljubljani s kompletno prvo garnituro v sestavi: Gürtl - Diamant, Perk - B. Skaza, Greiner, Oroszy - Gerth Dellinger, Haist, Doller, Waldhauser. — V soboto se prične tekma ob 16. uri, v nedeljo ob pol 16. uri. Predprodaja vstopnic se vrši v trg. J. Gorec. Prva vrsta sedežev je numerirana. Znižane članske in dijaške karte se izdajajo le proti veljavni izkaznici in le v predprodaji. Istotako proste karte za aktivne igralce nogometne sekcije.

Glavna skupščina Jugoslovanskega zimšportnega saveza je preložena na nedeljo 21. t. m., kar naj vzamejo klubi blagohotno na znanje. — Tajnik.

Objave

× J. n. a. d. »Jadrans« sklicuje v četrtek dne 11. oktobra ob 20. uri I. društveni sestanke z dnevnim redom: Programatičen govor predsednika o pomenu društvenega delovanja in o njegovih smernicah. Razgovor o položaju dijaških organizacij v kulturnem in gospodarskem oziru. — Odbor.

× Akademija Saveza dobrovoljcev za Slovenijo se vrši dne 13. oktobra ob 20. uri v veliki dvorani hotela »Union« z naslednjim sporečom: 1.) Nagovor. 2.) V. Zganec: a) N. mi volja, b) Prelovec: Oj Doberdobi, c) Adamci: Nocoj je pa lep večer (poje zbor pevskega društva »Ljubljanski Zvon«). 3.) Chopin: Marche funebre, Dvofak: Na junakovem grobu (izvaja na klavirju gospa Dana Gollakoblerjeva). 4.) Dr. Pavlic: Če na polane rosa pade in I. Pavlič: Pred durmi (poje član opere g. Mario Simenc). Ambroise Thomas: Velika arja blažene Ofelije iz opere »Hamlet« (poje ga Pavla Lovšetova. 5.) A. Lajovic: Iskal sem mladini dni in Schumann: Dva grenadirja (poje član kr. opere g. Julij Betetov). Na klavirju spremlja kapelnik kr. opere g. A. Neffat. Igra godba Dravsko

divjašče pod vodstvom g. dr. Černa. Vstopnice se dobijo v predprodaji v trgovini N. Mihelič, Selenburgova ulica, nasproti kavarni »Zvezda« in na dan prireditve pri blagajni. Čisti dobiček je namenjen v korist ubožnih dobrovoljcev. Vabimo in pričakujemo vse, ki cenijo žrtve za ujedinitelje države. — Odbor.

× Opozorjamo na tobole vojnih invalidov v Mariboru, ki se vrši dne 14. oktobra 1923. ob 2. uri popoldne na Glavnem trgu. Ker so dobitki lepi in v veliki množini, naj nikdo ne zamudi te redke prilikoosti ter si o pravem času priiskri srečk, ki se dobi komad po 3 Din pri gosp. Zlata Brišnik v Slovenski ulici in po vseh tobačnih trafikah.

× Ponovni razpis tobačnih velikoprodaj duhana. Uprava državnih monopolov odelenje prodaje, je odredila ponovno oddajo velikoprodaj tobaka pod zakup za dobo leta 1924. in 1925. na javni oteralni licitaciji, ki se ima vršiti dne 8. novembra 1923. ob 11. uri popoldne v pisarni Oblastne monopolne direkcije v Ljubljani pod istimi pogoji, ki so bili določeni za prvo licitacijo. Pogoji so vsak dan, izveniši nedelje in praznika, interesentom na vpogled od 8. do 12. ure pri omenjeni direkciji in pri vseh okrajnih upravah finančne kontrole. Ponovne se razpisujejo v Sloveniji velikoprodaje za okoliš: Logatec, Ljtilja, Slovenjgradec, Radeče, Konjice, Smednik, Zagorje, Laško, Marenberg, Prevalje, Rogatec, Slovenska Bistrica, Murska Sobota, Dolnja Lendava, Radovljica, Kočevje, Cerkljica, Novo mesto, Celje, Lakovica, Ptuj, Ribnica, Škofja Loka, Trebnje, Gornja Radgona in šmarje pri Ljubljani.

Dopisi

SPODNJA ŠISKA. Prošlo nedeljo se imeli v Spodnji Šiški v gostilni Reininghaus veselic (vinsko trgatve) kovinski delavci-komunisti. Da so ob tej priliki prepevali nemške pesmi, kričali in divjali, je umevno. Zgodil se je pa škandal prve vrste. Ti divjaki so namreč v veseličem prostoru aneli s stene sliko kralja Aleksandra. Gostilničar Valjavec je žele naslednje dne opaziti, da je slika izginila. Tudi gostilna na Kolodvorski cesti je zbiralistiše komunistov, kjer odmevajo v noči nemške pesmi, med drugimi tudi »Die Wacht am Rhein«.

SEVNICA OB SAVI. Pri nas imamo še vedno nekaj ljudi, katerim je še vedno žal po Avstriji. Med drugimi je tu omeniti nekoga S. in gostilno Z. Čudno, da ne ve o tem ničesar naša žandarmerija, ko živkajo že vrabci na strehi, da se onečlašajo naše narodne svetinje in blati država in dinastija. Za danes povemo vsem tem zasleplencem in zagrižencem, da bomo skrbno pazili nanje. Zadrževamo, da prenehajo z ostudno gonjo, ker bomo v nasprotnem slučaju znali preskrbeti temeljito operacijo in hlad.

TRBOVLJE. V zadnjem času se dogaja, da se g. pismonoša Kmet opetovano obregne ob naročnike »Jutra«. Tega gospoda opozarjamo, da je zato postavljen, da vestno in nepristransko raznaša pošto, pa naj si to še toliko naročniki »Jutra«. Če bo preveč sitnaril mu lahko povemo, da bomo na merodajnem mestu poskrbeli, da pride v službo sposobnejši in aglinejši človek, ki se ne bo jezil nad tem, da ima »Jutro« toliko naročnikov. Sploh zahteva poštna služba trenega človeka, ki ne izgublja med pošte pošte. Prošlo nedeljo zvečer sta naša dva moža pošteniaka na cesti polno vrečo pošte ter jo potem sama prinesla v urad. Lahko si mislimo, kako težke nepravilike in škode za stranke in pošto bi lahko nastale, ako bi bila vreča prišla v nepoštene roke.

SOSTANJ. V nedeljo dne 7. oktobra je priredil Sokol v Šostanju »Vinsko trgatavo«, katere je pod spretnim vodstvom gospoda učitelja Miloša Tajnika nad vsa sijajno uspela. Dvorana pri g. Kunstu je bila nabito polna. Brhke viničarke in viničarji so krasno rošili svojo službo in pripomogli društveni blagajni do nepričakovano krasnega uspeha. Vse je bilo prav židane volje, k čemur je tudi veliko pripomogla izvrstna godba iz Velenja in pevski zbor gospoda Tajnika. Splošna želja je, še večkrat takšnih zabav, kar bo v prid društvu in v spodbudo družabne in narodne zavesti. No delo torej! — Zdravo!

PTUJ. Glede na notico v »Straži« z dne 8. oktobra pod naslovom »Pretep med ptujskimi Orjunci« ugotavljamo resnično na ljubo le toliko, da se je vršila predstava mariborskih dijakov v soboto dne 29. septembra, katere se je udeležil dr. Salamon s svojo soprog, medtem ko med obiskovalci nismo opazili »znanega« izvestilca »Straže«, ker ta vobče ni poseča slovenskih prirediteljev. Vinska trgatav gasilnega društva se pa ni vršila istega dne, v katerem smislu poroč »Straža«, temveč naslednjega dne v nedeljo 30. septembra. Tudi ugotavljamo da gg. dr. Salamon, Barle in lekarna Orožen niso v najmanjši zvezi z preprirom, ki se je vršil v kavarni. Pretep sploh ni bilo in zato tudi policija ni imela povoda posredovati. Znano nam je daljo, da g. dr. Salamon še do danes poljublja nobenega Nemca v javnem lekalu, še manj v kavarni, paš pa se zaveda svoje narodnosti že od časa, ko je bil »znan« izvestitelj še zagrižen nemšur. Dr. Salamon ima samo eno prepračanje, dočim je omenjeni izvestitelj pri brodit že vse stranke, kolikor se jih doslej pojavilo. Zagotavljamo »Stražo« in njenega izvestilca, da za te in enke ponovne popolnoma na laži temelječe napade plačilo ne izostane.

Koroška manifestacija v Ljubljani

VELIK ZBOR POVODOM OBLETNICE KOROŠKEGA PLEBISCITA.

Zopet se je enkrat ljubljansko občinstvo odzvalo v častnem številu kilen "Gospodstva Koroškega Zvona", da o prihodnji tretje obletnice koroškega plebiscita ali besedo o deželi naših pravljic, naše pesmi in naše boli — o Koroški. Nekaj minut po osmi uri je bila sinoči velika dvorana hotela "Union" natlačena polna. Prisotnim se je bralo iz obrazov veliko zanimanje za stvar, vsakdo je hotel dati duška svojem navdušenju in trdnj verji, da pride enkrat čas, ko sprejmemo svoje drage Korošce v svoje okrilje in se sprostimo z njimi v veliki in močnej Jugoslaviji.

GOVOR DR. J. C. OBLAKA.

Ob veliki pozornosti je povzel besedo predsednik Gospodstva Koroškega Zvona dr. J. C. Oblak ter izjavil:

Bombastično govorimo o svoji svobodi in svojih zmagah, v tem ko ječi še pol milijona naših ljudi v sodelnem Primorju in nad 100.000 tam zadržani za Karavankami pod tujim jarmom.

Jaz bi se pa najraje razjokal, kadar gledam kakšno takšno namišljeno Petra Klepača in rodoljubarskega štajersko-kranjskega Slovenca in Jugoslavana, ki ob spominu na naše neodrešene brate zaničljivo zamahne z roko, češ: kaj pa hočemo, saj je itak vse izgubljeno, naše na Laškem so nam "prodale", oni tam so sami tako hoteli, saj je itak vse — "hina", tri leta je že od plebiscita sem, tri leta od Rapala, Koroška pa še danes ni naša, nobene slovenske šole ni še tam otvorene, na Primorskem pa so v zadnjem času še iz prvega razreda ljudske šole pognali slovensčino. Kaj čemo?

Kaj je treba potem "Gospodstva Koroškega Zvona".

Kaj treba "Soče" in "Ciril-Metodeve družbe", kaj konečno "Jugoslovenske Matice", ki vsi skupaj ne morejo nič pomagati, škoda žrtve, predvsem seveda denarnih, ki so takim "rodoljubom" pred vsem in prvi pred očmi.

Tako govorijo danes razne kramarske duše — brez idealov, materialistični izkoriščevalci našega ljudstva, samo da imajo izgovor za — zapiranje svojih možganov in opravičilo za svoje — narodno brezdjelje. Hvala bogu, da nam ti škodljivci še niso okužili vse naše javnosti, skozi katero je začel veti mlad, zdrav nacionalistični duh, ki ne pripušča, da bi se širila med nami pogubna, malodušna misel: Koroška in Primorje sta za nas za vedno izgubljena!

In posebno še vprično dejstva, da smo

Koroško sami izgubili.

ker je nismo pravočasno zasedli. Slovenci smo naivni in lahkomiselni. Kot pravi Petri Klepci smo izgubili svoj domovino, vse dotlej, da postanemo za to zreli in prebolimo svojo otroško dobo, ki jo še vedno preživljamo v lastni državi v naši svobodi, ki pa je ni, dokler ni rešen zadnji neodrešen brat.

Letos smo praznovali 60-letnico ustanovitve "Južnega Sokola". Ali ste čuli njegovo zgodovino? Ali bi bili oni idealni ljudje tedaj takoj zabljudi, kakor oni, ki kličejo danes tri leta po plebiscitu: "Koroška je izgubljena", ali mislite, da bi bilo danes razvito Sokolstvo tako, kakor je, in da bi bili sploh ni vsi še Slovenci in bi imeli danes svojo lastno državo? Oni pa niso omahnili. Zatrli so jim "Sokola", pa so ustanovili novega in toliko časa šli iznova v boj, dokler niso končno zmagali.

Zmagala je ideja.

ker je živela, kakor se uresniči vedno zdrava misel, ki živi. Tedaj, ko se jim je najslabše godilo, in ko je bil nemški pritisk največji, so sanjali o "Zedinjeni Sloveniji" in Raič in Trstenjak sta oznanjala tudi že Idejo Jugoslovenstva. Gospoda! — Kaka predznost! Kaka utopija v onih časih govoriti o Jugoslaviji,

Gospoda, formalno smo podlegli, in tudi

ta poraz je bila pravzaprav naša prva zmaga na Koroškem.

Tistih 15.000 naših ljudi tam gor na Koroškem je še danes trdnih in neomahljivih kakor skala. Njim se pridružujejo celo nekdanji omahljivci. Tak je danes resničen položaj na Koroškem. Je žalosten in razveseljiv ob enem. Kajti ta bedni in ponosni narod, danes trpi, a živi, ker on upa in veruje, in ta vera ga drži pokoncu.

Danes je na Koroškem 15.000 nacionalnih ljudi-volitev, — jaz vas pa vprašam: Koliko takih pa je v celi naši Sloveniji? Če primerjamo število nacionalnih Korošcev z onimi pri nas, nas mora biti sraki iz "Koroškega Slovenca" vidno, kako gredo Slovenci brez kompromisa v volilni boj. Danes pišejo: sramota bodi nasilnim nemškimi krščanskim socialcem, ki zatirajo naše pravice in ne priznavajo slovenskega jezika! Poleg slovenskega zdravnika dr. Petka kandidira slovenski duhovnik, poleg duhovnika kmet, in posestnikov sin na enem in istem nacionalnem programu. Včasih je "Mir" pridigal mir in spravo, danes propoveduje "Koroški Slovenec" boj za pravdo slovenskega jezika. "Mir" je komaj dihal, "Koroški Slovenec" izhaja v tisočih izvodih in ga ima vsaka slovenska hiša.

Pa recimo, gospoda, da na dan volitev koroški Slovenci vsled neugodno priokrojenega volilnega reda propadejo — ali se bodo zopet oglašili naši malodušni in reki: Evo vam, saj smo vedno rekli, da je vse izgubljeno! Ali bomo imeli pravico tako govoriti?

Ali pa bomo posnemali rajše one neustrašene ustanovitelje "Južnega Sokola" iz let šestdesetih, ko so po svojem porazu in po padcu same Ljubljane le zopet iznova šli v boj, dokler niso končno zmagali? Ali naj mi vržemo puško v koruzo ker že po treh letih ne vidimo uspeha?

Ideja, ki bi nas morala spremljati od zore do mraka vsepovsod pri vsem našem dejanju in nehanju, to je:

Ideja osvobođenja naših podjarmljenih bratov.

Dokler bo živela ta ideja, naši bratje niso izgubljili, ne bo nikdar pozabljen 10. oktober. Dokler bo živel v našem spominu ta dan, blagor nam in našim ljudem, ki imajo v sebi toliko moči, da iz zanamarnenega prostora prevrede prijazno in v udobno telovadišče. Ze takrat so sovražniki in zavistniki Sokolstva napenjali vse sile, da preprečijo ali vsaj zmanjšajo trudopolno in nesebično delo onih, ki so iz zgolj ljubezni za napredek in dobrobit meščanov in njihovih mladih žrtvovali svoje gnotne in telesne moči. Z neustrašenostjo in vztrajnostjo je bil izvršen prvi del programa, ki si ga je zahteval Sokolstvo I.

Kar se ni posreželo prvokrat, se da mogoče doseči drugi pot, kajti udarec bo zdaj hujši in izdatnejši. Ustavljeno ne bo le nadaljevanje dela, uničen bo ves dosedanj trud, izgubljen bo za Sokolstvo ves prostor in zopet bo rala tam trava in odlagalo se bo na tem mestu cestno blato. Koliko zadoščene za nasprotnike Sokolov in kolika pridobitev za olepšavo mesta. Glavno pa je, Sokol dobi udarec, ki ga bo čutil večno. Take misli in želje navdaja jo one, ki jim je sokolska vzgaja trn v peti.

Nehete nam prihajajo v spomin poročila tujih mest, ki s ponosom označujejo svet, koliko tisočev, da celo milijonov žrtvujejo mestne uprave za naprave, ki so namenjene telesni vzgoji meščanske mladine. In Ljubljana? Pa še eno nam ugotovimo. Ko so pred nekaj meseci začeli z veliko reklamno stavbi ljubljanski Stadion, se ni čulo protestov od strani naprednih krogov, četudi bi bili morebiti upravljenejši nego so nagačivosti na Taboru. Prav tako. Vsakemu svoje!

Ni jela brez dela — ni uspehov brez napora, čim večji trud tem slajše zadoščene po dovršenem delu. Se ni bil postavljen v Sloveniji niti en Sokolski dom brez nasprotnikov in njihovih škand. In koliko se jih že danes ponosno dviga v Sloveniji. Pa bi ga Ljubljana ne zmogla?

Vihar v Primorju

© Gorica, 8. oktobra.

Dne 27. septembra novo izvoljeni odbor goriškega političnega društva "Edinost" objavlja proklamacijo, s katero prevzema odgovornost za vodstvo slovenske politike na Goriškem. Radi tega je potrebno in koristno, da se zabeleži glavne misli njegovega programa. Odbor političnega društva izjavlja, da stoji odločno in nespremenjeno na programatičnem stališču, ki so ga sprejele vse primorske stranke leta 1920. v Trstu, ko so se zedinile

skupnamu političnemu društvu. Štiri velike smernice so novemu odboru svete:

Prva misel je narodna misel. Goriško politično društvo "Edinost" bo predvsem branilo slovenski jezik in slovensko narodnost, problem življenja in smrti goriških Slovencev. — Druga smernica je krščanska vzgoja novih rodov. Odbor bo z železno doslednostjo delal na to, da oživi med Goričani ideal krščanske družine ter zato napoveduje boj pijančevanju, brezumnemu zapravljanju, veseljačenju in posebno plesu. — Tretja smernica je socijalna ideja. Društvo bo delovalo za gospodarsko okrepitev Slovencev, podpiralo bo kmeta, delavca, obrtnika in uradnika. — Četrta smernica je ideja demokracije, kar pomeni oblast in kontrolo ljudstva nad svojimi političnimi organizacijami, disciplino in pokaščino voditeljev, ter vzgojo naroda k politični zrelosti.

Energični odpor, ki se je zadnje dni pojavil med slovenskim ljudstvom proti laškemu nasilju, je izval pravcati vihar v fašistovskem tisku. Najbolj glasni so "La Voce dell' Isonzo", videmski "Giornale di Udine", tržaški "Popolo" in "Piccolo".

"La Voce dell' Isonzo" objavlja v svoji sobotni številki uvodnik z naslovom "Slovenski nemirni — bil bi že čas, da se neha." V članku, v katerem omenja tudi sklepe goriškega političnega društva, očita slovenskim listom, da sramote Italijo, vlado, oblast in državne institucije ter hujkajo slo-

vensko ljudstvo proti fašizmu. "Skraini čas je že, da se napravi konec temu hujkasti, da se ljudstvom in da se nemirni in razgrajči uženejo." V enakem tonu piše tudi videmski "Giornale di Udine". Slovenske poslance psuje z revolucionarji, rabiji in volni cesarske Avstrije. List poziva vlado, naj inspiratorje resolucij proti ovađstvu s strani fašistov izolira kakor garjeve pse rot končno proti našim političnim organizacijam z razpustom. Tržaški "Popolo" pa se je s člankom "Julijška Krajina je italijanska, gospodje Slovenci!" spravl na naše šolstvo. Dokazuje, da je ugonobljen našega narodnega šolstva najprej višnjiš čini italijanske vlade. Kdor se temu sklepu upira, je hujkaš ter jugoslovenski iredentistični agitator in propagandist. "Piccolo" poziva oblast, naj strogo nadzira slovensko obrambno delo, o katerem pravi, da je v obmejni deželi radi svojih "tajnih ciljev" vredno posebne pozornosti.

Hujkanje in grožnje fašistovskega tiska ne potrebujejo nobenega pojašnjenja. Oznanja se uničevalna vojna proti našemu elementu. Ker zakon za iztrebljenje našega naroda ne zadostuje, naj se uporabi silovo nasilje, gorjača, samokres, bomba, požig! Fraza o hujkaših, katerih je treba rešiti naš narod v Italiji, pomeni, da mu je treba vzeti branitelje njegove narodnosti, njegovega jezika, narodne kulture in narodnega obstanka. V nagrado mu bo velikodušna in svobodoljubna Italija dala vsega, česar si bo zaželelo njegovo srce — seveda potem, ko bi Slovencev že ne bilo več...

Sokolstvo

Trg Tabor

Lopate in krampi so v drugič zapeli svojo pesem na Trgu Tabor v Ljubljani. Sokolsko delo se v drugič začne na onem mestu, ki je vzrok tolikim besedam, napisanim in izgovorjenim in ki je preneslo že toliko srditih in osvraženih pogledov pa še več prijaznih in prijateljskih. Spominjamo se časov, ko je na Taboru živahno delovalo sto in sto sokolskih rok, da iz zanamarnenega prostora prevrede prijazno in v udobno telovadišče. Ze takrat so sovražniki in zavistniki Sokolstva napenjali vse sile, da preprečijo ali vsaj zmanjšajo trudopolno in nesebično delo onih, ki so iz zgolj ljubezni za napredek in dobrobit meščanov in njihovih mladih žrtvovali svoje gnotne in telesne moči. Z neustrašenostjo in vztrajnostjo je bil izvršen prvi del programa, ki si ga je zahteval Sokolstvo I.

Kar se ni posreželo prvokrat, se da mogoče doseči drugi pot, kajti udarec bo zdaj hujši in izdatnejši. Ustavljeno ne bo le nadaljevanje dela, uničen bo ves dosedanj trud, izgubljen bo za Sokolstvo ves prostor in zopet bo rala tam trava in odlagalo se bo na tem mestu cestno blato. Koliko zadoščene za nasprotnike Sokolov in kolika pridobitev za olepšavo mesta. Glavno pa je, Sokol dobi udarec, ki ga bo čutil večno. Take misli in želje navdaja jo one, ki jim je sokolska vzgaja trn v peti.

Nehete nam prihajajo v spomin poročila tujih mest, ki s ponosom označujejo svet, koliko tisočev, da celo milijonov žrtvujejo mestne uprave za naprave, ki so namenjene telesni vzgoji meščanske mladine. In Ljubljana?

Pa še eno nam ugotovimo. Ko so pred nekaj meseci začeli z veliko reklamno stavbi ljubljanski Stadion, se ni čulo protestov od strani naprednih krogov, četudi bi bili morebiti upravljenejši nego so nagačivosti na Taboru. Prav tako. Vsakemu svoje!

Ni jela brez dela — ni uspehov brez napora, čim večji trud tem slajše zadoščene po dovršenem delu. Se ni bil postavljen v Sloveniji niti en Sokolski dom brez nasprotnikov in njihovih škand. In koliko se jih že danes ponosno dviga v Sloveniji. Pa bi ga Ljubljana ne zmogla?

Naj veselo in brezskrbno zvone udarci lopat in krampov po Taboru ter naj kmalu privabijo tja one, ki bodo polagali kamen do kamna v palačo — ponosno stavbo, namenjeno telesni vzgoji in prosvetnemu delu.

20letnica Sokola v Sisku. V soboto 13. t. m. proslavi sokolsko društvo v Sisku 20letnico svojega obstoja. Na svečano slavnostno akademijo pribeško vsa okoliška sokolska društva zagrebške župe. Tudi zagrebško Sokolstvo odputuje v velikem številu k svečanosti v Sisek.

Sokolski znaki in srednješolska mladina. Prosvetno ministrstvo v Beogradu je obvestilo Jugoslovenski sokolski savez, da se zabrana nošenja znakov Sokolstva ne nanaša na sokolske znake jugoslovenskega Sokolstva. Radi tega smejo sokolske znake, predpisane po Jugoslovenskem sokolskem savezu, nositi tudi srednješolci, ki so člani Sokola.

Predavanje mladinskega odseka Sokolskega društva II. v Ljubljani. Preteklo nedeljo ob 10. uri je priredil mladinski odsek Sokolskega društva II. v Ljubljani predavanje, ki je bilo obvezno za moške in ženske naraščaj tega društva. Predavanje se je vršilo v realni in je bilo od strani ženskega naraščaja dobro obiskano, ne pa tako od moškega naraščaja. Predaval je brat Kalan o temi: O začetkih slovenskega Sokolstva. Pred predavanjem je nagovoril poslušalce predsednik mladinskega odseka br. Jeras, opozarjajoč jih na pravkar minulo slovesno praznovanje 60letnice našega Sokolstva. Pozdravil je navzoče posebej še društvenega starosta br. dr. Subica in člana starešinstva JSS. br. Bajžaja, ki sta s svojim posetom pokazala zanimanje za delo mladinskega odseka. Predavanje je bilo v celoti zanimivo, ker ni podal samo golih zgodovinskih dejstev, ampak je vmes vpletel poročila takratnega slovenskega lista "Novice", iz katerih se je jasno razvidelo delovanje Južnega Sokola, zraven pa dodal še razne anekdote iz tedanjega sokolskega življenja. Predavatelj je obirno očitil ustanovitev in delovanje prvega jugoslovenskega sokolskega društva, iz katerega se je v 60 letih razvila močna sokolska organizacija, navedel je vse težave in nasprotstva, ki jih je doživelo mlado društvo, pa tudi navdušenje in priznanje, ki ga je vživale društvo od takrat še ne posebno narod-

RAD. PETERLIN-PETRUŠKA:

Ob plebiscitu na Koroškem

V listih sem bral one leto, da so lumpje napadli župnika Ksaverja Meška na cestni in ga težko ranili. Mislim, da leži bolan v Tinjah in sklenil sem, da grem tudi jaz na Koroško in če drugače ne, da bom vsaj varoval pisatelja Ksaverja Meška, ako bi moral ne da Bog radi nehati pred fanatičnim hajmverovci.

Peljal sem se skozi Maribor, kjer je sedlo v vlak tudi mnogo koroških domačinov, ki so hoteli domov v svoje koroške vase na glasovanje. Vsi so upali, da zmagamo Slovenci. No, srca je nam vsem škakala nekaka tesnoba, nerazumljiva skrb, slutnja našega težkega poraza.

Vse postaje od Maribora do Celovca so bile ozaljšane z mlaji, cvetnimi in smrekovimi venci in povsod so plapolale državne in narodne zastave. Narod se je zbiral na peronih in nas pozdravljali želeč nam obilo sreče.

Takoj za Dravogradom se je znočilo. Od Prevalj dalje, onstran predora se je vlak po plebiscitnem ozemlju pomikal počasi, oprezno. Večkrat se je ustavil kar sredi pota; čul si tihe pozive in povelja načelnikov sokolskih varnostnih čet, ki so se nato izgubljale na desno in

levo od železniške proge v nočni temi — šle so na odredjena mesta.

Mi, kar nas je bilo določenih za Tinje in okolico, smo zapustili vlak pri Kamnu, nedaleč od dravskega mosta. Tih, brez obotavljanja smo se razvrstili v dvorede in odkorakali čez most in po bližnjici proti Tinjam. Marsikateri bi rad pokazal na katerikoli način svojo korajžo, toda bilo nam je vsem strogo prepovedano izživati in kaliti mir.

Kakor tatovi in nočni razbojniki smo tih stopali po temnih potih, od vseh strani pa so nam migljali naproti stoteri kresli, ki jih je nutil po prikazu in nagovoru "Heimwehra" ubogi zapeljani koroški slovenski narod, da bi na ta način dokazal svojo ljubezen in zvestobo do Nemške Avstrije in prezir do Jugoslavije. Obenem naj bi ti kresovi bili antantnim komisijskim dokazni kreposti, ki bi svari slovensko čutočemu življu, kolikor se ga še ni odločilo za nobeno stran in je še omahovalo. Reči moram po svojem prepričanju, da je bila nemška propaganda tako izborna, preračunljiva in preprosta Korošču tako dokazljiva, da ni čuda, če smo izu-

bili plebiscit. Čudno je le to, da naši voditelji na Koroškem in v Ljubljani niso poraza niti slutili, ker drugače bi tega ali vsaj takega plebiscita nikoli ne dopustili. Sila je bila na njihovi strani.

V Tinje smo prišli okoli enajste ure in smo se ustavili v stari prostiji. Tom so nas razdelili na razne oddelke in nam določili postojanke. Jaz in še kakih osem celjskih študentov smo odkorakali takoj v kake četrte ure oddaljeni Humberg, da varujemo pred nemškim nasiljem par tamošnjih slovenskih družin in da nadzorujemo cesto iz Tinj na Velikovec. Nastala sili smo se v velikem zapuščnem gradu, določili kdo in kje in kdaj bo stražil, povečerali in legli počivat. Na spanje ni bilo to noč mnogo misliti. Neznani kraj, strdi, ki so se čuli zdaj s te, zdaj z one strani vso noč, drdranje brezštevilnih avtomobilov po državnih cestah in bližajoči se usodepolni dan — vse to ni dalo spati vznemirjenim srcem.

Drugo jutro sem šel malo pogledat v Tinje. Stopil sem medpotoma na kopališče. Dva moška sta ravno kopala grob in se pogovarjala — slovensko. Ko sem pristopil in spregovoril z njima komaj par besedi, sem takoj videl, da pri teh ljudeh zdaj nobena beseda več ne poma-ga. Bili so že skozinsko pripravljani za nemško stvar. Imela sta takoli toliko do-

kazov, da jim je bolj glasovati za Avstrijo, kot pa za čuško Jugoslavijo, kjer morajo vsaki iti v Albanijo itd. itd. A ko sem jima jel dokazovati nasprotno, sta kar mahnila z roko in rekla, naj ju pustim v miru, ker ona že veda, kako da je prav.

Tisto jutro se je pripetilo še nekaj. Pantje so strgali z neke hiše nemške agitacijske plakate in pribli naše. Dotična hiša posestnika, zagrizena Nemka, je zbežala v vas in kmalu je prišel italijanski major ter zahteval od naših jugoslovenskih žandarjev, da morajo poloviti zločince in jih zapreti. Bil je tako predrzen, da je šel s tolpo nemčurjev iz vasi in jih ščeval proti nam. Seveda si niso upali priti preblizu.

V nedeljo je bilo glasovanje. Zjutraj so šli glasovati vsi zavedni Slovenci, popoldne v strnjenih vrstah nesokutarji. In med njimi so opazili domačini mnogo ljudi, ki po pet in že več let niso bili v domači vasi, a zdaj so se pripeljali iz raja, da glasujejo za Avstrijo.

Naših src se je polastila neznana tuga. Toda upali smo še vedno, da še ni vse izgubljeno, da bo že naš zavedni Rož odvalgal vse te nemčurske glasove. A kakor veste: zmotili smo se tudi v tem: vse je bilo že v naprej zavoženo.

V ponedeljek smo se poslovili od narod-

njaka S., ki je lokal kot otrok in odšli na postajo. Od tam sem obiskal z dvema študentoma krasno Klopinsko jezero in stopil šele v Sinči vasi v vlak, ki me je odpeljal v nemčursko mesto Grabštajn. Tam sem bil priča, kako so Sokoli zaplenili nemški avtomobil, ki je že prejel prevozil bogve koliko jugoslovenske moke hajmverovcem v Celovec, kjer se je potem delila med ljudstvo, da je glasovalo proti nam.

Večer in težko noč sem preživel v Velikovecu, ki so ga napolnile navdušene čete srbskih in hrvatskih akademikov. Pele so se slovenske pesmi, razlegale so se grožnje izdajalcem, ki so se zbiral pred stanovanjem in pod zaščito italijanskega komisarja in zavezniške straže. In sredi trga iznad vodnjaka so govorili srbski, hrvatski in jugosloviskošolci o jedinstvu in o moči jugoslovenskega naroda, si prisegali večno zvestobo do smrti, nad vodnjakom pa sta vihrali dve jugoslovenski zastavi.

Medtem so prihajale z volišč vedno nove in nove vesti, nekatere razveseljive, tolažilne, bodreče, druge zopet težke, žalostne. Teh je bilo vedno več in več.

S težkih srcem smo zapustili našo ljublo, našo predrago, prekrasno koroško deželo, ki je kmalu nato začela v nepopisnem trpljenju tevtonskega suženstva,

no zavrnega občinstva. Pokazal je mladi- ni tudi slike nekaterih mož, ki so si stek- li v društvu posebne zasluge. Živahno odobravanje koncem predavanja je priča- lo, da so poslušalci pojmi vsebino in na- men govora. Br. Jeras se je zahvalil pre- datelju, naraščaj pa opozoril na dolž- nost, ki jo morajo vršiti, ako je zanje ob- vezna.

Sokol I. v Ljubljani vabi na izredni občni zbor, ki se vrši danes, v četrtek, ob 8. zvečer v veliki dvorani Kazine. Radi velevažnosti poročil je udeležba članstva obvezna. Odbor.

Sokolsko gledališče v Radovljici praz- nuje v nedeljo dne 14. t. m. jubilej stote predstave, ki se bo praznoval s slavnost- no uprizoritvijo dr. I. Lahovega zgodovin- skega igrokaza »Noč na Hmeljniku«. Snov igre je vzeta iz časov, ko so Francozi imeli zasedeno Kranjsko in bo vsled te- ga gotovo zanimala. Prizori so slikoviti, ker nastopajo poleg domačih graščakov tudi francoski vojaki in častniki. Za to predstavo je preskrbljena popolnoma no- va oprema in historični kostumi. Začetek ob 20. uri.

Dramatičen odsek Sokola v Mostah. Otvoritev gledališke sezone se vrši dne 21. t. m. s krasno dramo »Ljubecem treh kraljev«. Oder, kakor tudi cela dvorana sta nanovo lepo opremljena in dekori- rana. Igra se uprizori pod vodstvom pri- znanega diletantskega režiserja, strokov- njaka br. Janka Vertina. S ponosom zre- mo na otvoritev in Sokolu moremo le čestitati, da si je pridobil to neumorno moč. Njemu se je posrečilo zbrati krog sebe izvrstne moči, ki bodo dali gotovo najboljše od sebe, se spopadli pod stro- kovnim vodstvom br. režiserja in tako pripomogli k najsilnejšemu uspehu gle-

dališke sezone. Posebno moramo opozoriti vse brate in sestre kakor tudi cenjeno občinstvo, da se je posrečilo za to sezono pridobiti izvrstnega komika in najpogor- lnejšega igralca prošle sezone br. Tona- ta Elsnerja. S tem je uspeh zagotovljen. Spominske plošče postavi ČOS. V Oetzu na Tirolskem na onem mestu, kjer je bilo najdeno truplo dr. Tyrša. — Na rojstni hiši prvega staroste ČOS br. dok- torja Podlipnega v Hnevčevsi je bila tu- di vzdana spominska plošča. Dr. Podlip- ney, ki je bil tudi župan mesta Prage, je bil znan sokolski delavec. Tudi na slo- vanskem jugu je imel mnogo prijateljev ter je bil med jugoslovanskim Sokolstvom dobro poznan, ker se je udeležil sokol- skega zleta v Ljubljani in v Zagrebu in častni član ljubljanskega Sokola.

50letnica Unije francoskih gimnaziov. V dne 1. do 4. novembra praznuje Unija francoskih gimnaziov v Parizu 50letnico svojega obstoja. Ob tej priliki se bo vrši- la seja mednarodnega gimnastičnega sa- veza, glavna skupščina ženskega telovad- nega saveza in zborovanje profesorjev te- lovadbe.

Predsednik Unije francoskih gimna- ziov Charles Cazalet je odlikovan z ve- likim redom častne legije v znak zasluga, ki si jih je stekel na polju telesne vzgo- je na Francoskem. Cazalet je že 25 let predsednik Unije in poznan po vsej Evro- pi kot navdušen propagator telesnih vaj.

Bulgarski Junaki, ki praznujejo letos 25letnico obstoja, so hoteli prirediti zlet Saveza bulgarskih Junakov. Zaradi poli- tičnih prilik, ki vladajo na Bolgarskem, so morali zlet odločiti. Ako bodo razmere dopuščale, se vrši zlet še tekoče leto, če ne pa prihodnje.

Borba za Reko v Wilsonovih „Spominih“

KAKO JE NASTALA »WILSONOVA LINIJA«.

Jedva se je Wilson vrnil v Pariz, ga je Orlando že tudi posetil, da bi mu raz- ložil italijanske zahteve. Za kar prvi dan je bil dvakrat zapored pri njem. Zahteval je takojšnje posvetovanje premierov. Ju- goslavija naj bi bila izključena od tega posvetovanja. Torej zopet program stare diplomacije! Toda Wilson je zavrnil ta naskok in izjavil Orlando, da se mora popreje posvetovati s svojimi izvedenci. Ko pa se je predsednik res obrnil na te izvedence, jih je na svoje največje začu- denje našel razcepljene na dve skupini in dva povsem različna programa. Ame- rikanski izvedenci so dolgo obravnavali sporna vprašanja. Že pred koncem vojne se je bavil z njimi poseben preiskovalni odbor pod oberstom Houseom in na nje- govih poročilih temelji deveta od 14. Wil- sonovih točk. Posebno pa se je poglobil v ta problem profesor Douglas Johnson, ko je leta 1918 bival v Italiji. Dne 21. jan- uarja so izvedenci predložili temeljno ameriško poročilo o italijanskih zahte- vah. To poročilo se nikakor ni striktno držalo vodilnih misli Londonskega pakta, pa tudi ni popolnoma odgovarjalo načelu devete točke, da bi se meje morale potegniti vzdolž jasno razvidne narod- nostne meje. Izvedenci so poleg etnografs- kih elementov upoštevali tudi strateški- ne in politične vidike in so po tempera- mentnem dokazovanju došli do svojega zaključka, v katerem so videli pravično in pošteno razmejitev med Italijo in Ju- goslavijo. Reke seveda niso priznali Ita- liji, ker je po njihovem naziranju bilo le prav in pravično, da dobe Jugoslavlani dostop do Jadrana. Wilson je to poročilo zares sprejel. Tako določena meja je dobila naziv »ameriška linija« ali pa »Wilsonova linija«.

LAHI RAZCEPIJO AMERIŠKE IZVEDENCE. — NOV MEMORAN- DUM AMERIŠKIH »JADRANSKIH IZVEDENCEV« WILSONU.

To poročilo izvedencev se takrat v se- lah ni diskutiralo, vendar je pa mnenje ameriških ekspertov bilo brez dvoma v Italiji dobro znano. Seveda pa Lahl pod nobenim pogojem niso hoteli sprejeti tak- šne ali slične odločitve, in zlasti ne gle- de Reke. Zato so sedaj zelo energično poskušali pridobiti ameriške eksperte za premembo njihovega prvotnega mnenja. Lotili so se tudi nekaterih onih članov ameriške delegacije, ki niso bili zaposle- ni pri določitvi italijanske meje. Ti mo- je, ki so nastopili s soglasjem ravnatelja tehničnih izvedencev dr. Mezesa in goto- vu tudi v sporazumu s popustljivim ober- stom Houseom, so tukaj očividno videli priliko za poravnava teh težavnih vpra- šanj. Zato so se sestali z Lahl ter se z njimi sporazumeli na nek predlog, ki je priporočal v laški prid zelo dalekosežne koncesije glede Reke in Dalmacije. Ta predlog so predložili predsedniku. Kmalu potem je italijansko novinstvo prineslo komentarje o tem, da so mnenja pre- zidentovih svetovalcev razcepljena. Jasno je bilo, da so italijanski delegati stavili velike nade v to razcepjenost. Da pa pokazejo prezidentu, da so naziranja glavnih jadranskih izvedencev z vseh stališč popolnoma enotna, so izvedenci gg. W. E. Lunt, šef italijanskega oddel- ka, Charles Seymour, šef avstro-ogrškega oddelka, Clive Day, šef balkanskega od- delka in Douglas Johnson, šef oddelka za zemljepisne meje in specialist za jadrans- ki problem, dne 18. marca poslali Wilso- nu nov memorandum, ki je potrdil njih- ov prvotni izrek z dne 21. januarja: »Vsa doslej predloženi memorandum v vprašanjih, o katerih je bil povprašan katerikoli zdalej podpisani šef svojega oddelka, priporoča, da se Reka in vsa Dalmacija priznata Jugoslovanom. Mi smo neizpremenjeno vedno tistega nazi- ranja.

KAKO JE WILSON SAM ŠTUDI- RAL JADRANSKE MEJE.

Tako se je moral prezident v svoji lastni delegaciji najprej baviti z dvema različnima nasvetoma, da tu sploh ne omenjamo nepregledne kopice in zmede italijanskih in jugoslovanskih zahtev. Razven tega je pa obremenjalo predse- dnika strašno breme »temne perijode« (nam- reč spor za načela med njim in Britanijo ter Francijo). Pod tem bremenom se je predsednik tudi zrušil. Popreje pa je še smatral za svojo dolžnost, da sam pro- uči vsa merodajna dejstva. Malokateri Američan ima nekoliko pojma o tem na- poru — o tem strašnem naporu, kate- ru mu se je prezident podvrnil, da prouči vsa zamotana sporna vprašanja, se v njih znajde in da najde tudi pravo in pra- vično rešitev. On ni sledil samopašnim interesom. Želel je edino le to, da najde rešitev, ki bi bila tako korektna in ki bi tako trdno temeljila na pravu, da bi iz- nje ne mogla nikdar več nastati nova vojna. Zato se je v skrbnem studiju po- globil v poročila in zemljevide. Sklical je zemljepisce in gospodarske izvedence. Za njegove studije so napravili vrsto velikih reliefnih modelov, ki so kazali vse po- drobnosti ne samo komplicirano in bre- govito ozemlje Trenta in Brennerja, mar- več tudi vso jadransko obalo. Skupno s svojimi izvedenci je predsednik pridno delal s pomočjo teh modelov in zari- saval vse mogoče meje črte, da dokaze- z njimi ozko zvezo Reke in njenega ju- goslovanskega ozadja. Vsakemu modelu je bil dodan še podrobnejši zemljepisni material in obširne statistike o narod- nostnih in rasah, o zgodovinskih in go- spodarskih razmerah in o mnogih dru- gih z njimi združenih problemih. Na svo- jo nesrečo je predsednik že preje Orlan- do obljubil mejo čez prelaz Brenner in s tem izročil Italiji 150 tisoč tiroolskih Nemcev. Wilson sam je pozneje v tem dejstvu videl svojo krupno pogrško, ka- tero je globoko obžaloval. Pripetila se mu je, predno je bil točno proučil to vprašanje. Sedaj pa je bil vezan in je postal sokrvice Orlandove zahteve po strateški meji. Morda je tudi upal, da bo popuščanje v Alpah napravilo italia- ne zmernejše v zahtevah po jadranskem ozemlju. Toda Lahl so hoteli oboje.

HOUSE ZA LAHE. — TRETJA SPO- MENICA IZVEDENCEV ZA NAS. WILSONOVA ODLOČITEV.

Ko so bile njegove studije končane, je prezident izjavil svojim italijanskim iz- vedencem: »Gospoda moja, zavzemati se hočem za mejo, kakor ste mi jo označili, — morda z edino izjemo: Mogoče je najboljša, da napravimo iz Reke nezavis- no lukso. Te besede so že naznanjale smer za ono odločitev, katero je Wilson zares pozneje objavil in katere se je z manj važnimi premembami do konca tu- di držal. Slišali bomo še, na kako vest- nem proučevanju izvedencev in preziden- ta samega je temeljila ta odločitev. Ta nekoliko omiljena odločba glede Reke se mora najbrže pripisovati vplivu obersta Housea, ki je vedno priporočal popustli- vost napram Lahom in ki je bil v ozkih zvezah z onimi izvedenci, ki so se pečali drugih vprašanj in so v njih priporočali koncesije Italiji. Oni štirje šefi izveden- cev, ki so gori imenovani in ki so podpi- sali svojo drugo spomenico z dne 18. marca, so pa to omiljeno stališče glede Reke (namreč, da naj bi postala vsaj ne- zavisna luka, mesto da se popolnoma pri- zna Jugoslaviji) smatrali za opasno. Ta stranka je zato dne 4. aprila in z njo skupno g. Ailyn A. Young, šef gospodar- skega oddelka, predložila Wilsonu zopet nov memorandum, v katerem so zasto- pali mnenje, da je »iz raznih gospodar- skih in pravnih razlogov nespametno, da bi se iz Reke napravilo svobodno me- sto, marveč so svetovali, da če že pride do takšne odločitve, naj bi se vsaj Ju- goslaviji zagotovile čim najboljše go- spodarske pravice do Reke.

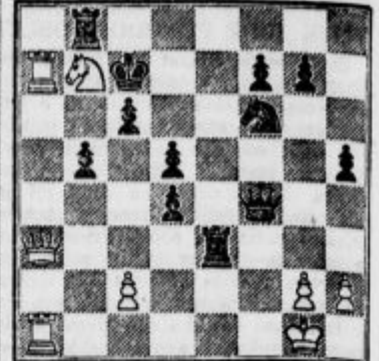
(Dalje prihodnjič.)

Šah

Čedna končnica iz neke dr. Vidmar.

leve igre:

Crnl.

Beil.

Beil: Kt1, Da3, Ta1, Ta7, Sc6; kmeti: c2, g2, h2.
Crnl: Kc7, Df4, Tb8, Te3, Sf6; kmeti: b5, c6, d5, d4, f7, g7, h5.

Beil (dr. Vidmar) napove mat v štirih potezih:
1. Sb7—d6+, Kc7—b6 (Kc7—d8 2. Da3 na a5+, 3. Tb8—b6, Da5—b6+). 2. Sd6 na c8+, Tb8—c8. 3. Ta7—b7+, Kb6 na b7: 4. Da3—a7X.

Sahovski problem

Pod gornjim izrazom pojmujeemo umet- no sestavljene postavke v šahovski igri, pri katerih se mora razviti tekom pre- pisanege števila potez mataka pozicija. Sahovski problemi tvorijo zase od prakti- čne šahovske igre popolnoma ločeno poglavje v šahovski umetnosti. Razliku- jejo se tudi od takih zvanjih končnih ša- hovskih studij, katere zahtevajo izlušče- no zmagovalno postavko v poljubnem, neomejenem številu potez, medtem ko je število potez pri problemu točno ozna- čeno. Problem se s praktično partijo krije tudi le v toliko, da mora proble- ska postava odgovarjati točno poteku in naravi partije. Postave, ki so v prakti- čni partiji nemogoče, so tudi problema- tično nepredložljive. Tako je n. pr. iz- ključeno, da bi imel beli dvajaka (t. j. dva zaporedna kmeta), a črnemu ne bi manjkala istočasno na deski nobena fi- gura. Istotako se ne sme nahajati n. pr. sredi deske tekač, če mu je izhodišče že zatvorjeno po obeh tekačarjih (kmetih na desno in levo diagonalno pred teka- čema). Tudi so v problemu izključene postavke dveh ali več kraljev, treh ska- kačev itd. ene in iste barve, dasi v praktični partiji to ni izključeno. Pač pa so v problemih metamorfoze kmetov v okviru šahovskih pravil v poteku re- šitve dopustne.

Sahovski problem je umetnina ter kot taka tudi strogo podvržena zakonem estetičnosti. Trivialnim načinom rešitve se ne priznava laskavega problemskega naziva. Od problema se zahteva, da po- da zanimivo, šahovsko-umetniško idejo v najdostopnejši obliki. Iznenadujoča, na prvi pogled nepravilno se dozdevajo- ča uvodna poteza, krasno preračunana žrtve figure, eleganca matske izvršitve — tvorijo vsebino šahovskega problema. Vsak stranski, nepotreben okras se iz- čista estetičnosti opušča. Na šahovnel se ne sme nahajati nobena nepotrebna figura. Povodom rešitve morajo sodele- vati vse na deski se nahajajoče figure ne barve, od katere se zahteva zmaga. Rešitev ne sme nikdar započeti z ne- ukladnim, šahovskemu vitežkemu načinu neprimernim odvzetjem nasprotnikove figure. Tudi šah s prvo potezo v obse- ni priljubljen, ker izgubi s tem problem na finesi, dasi izkazuje problemska li- teratura v tem oziru nekaj divnih iz- menjnih primerkov. Nadalje je pripore- čati, dajenja rešitev s »čistim« matom, t. j. s takim, pri katerem je vsako po- lje okoli matske postavke kralja zasede- no enega samega kamna.

Na prvo, uvodno potezo, ima navadno nasprotnik več potez kot odgovor na razpoloženo. Protipoteza, ki vodi k naj- zanimivejši, problemsko idejo vsebujoči rešitvi, je glavna igra; vse ostale reši- ve so — variante.

Predpogoj problema je, da vodi do cilja samo ena rešitev v predpisane- m številu potez. V nasprotnem slučaju ima problem »stranski« rešitev in je vsled tega nekorekten.

Ako je drug način zamišljene rešitve mogoč šele pri drugi ali celo tretji po- tezi, govorimo o »delno, stransko reši- vem problemu«. Nedovoljene so delne, stranske rešitve pri glavni igri; v vari- jantah so sicer dovoljene, vendar zgube- tovrstni problemi na umetniški kvaliteti.

Pravih navodil k rešitvi šahovskih problemov nimamo in so tudi nemogo- ča, ker je zanje potrebna intuicija. Le- potom resnega pečanja s problemi se seznanimo z vrsto tipičnih fines in ek- gantnih, iznenadujočih načinov, kojih poznanje nam olajšuje v izdatni meri rešitev.

Nalogo, kompozicije, ki jih danes v splošnem sestavljajo tako zvanj problem- ski sestavljalci (komponisti), so običajno dvo-, tro- in četverpotezke. Potezpo- tezke ali celo mnogopotezke pa se le- redko sestavljajo in jih amatramo kot — izjeme.

Nekaka stranska vrsta šahovskih problemov, svojčas zelo priljubljena, danes vedno bolj izumirajoča, je tkay — samomat ali lastni mat. Pri slednjem se ne zahteva, da postavimo v mat na

Socijalna politika

Za pravično uvrstitev geodetov

Pri kategoriziranju uradništva na podla- gi uradniškega zakona namerava, kakor- bujemo, vlada uvrstiti tudi geodete z vi- sokokošolsko izobrazbo v II. kategoriji (maturanti) s priznanjem 10 odst. do- datka.

To stališče se naslanja na dejstvo, da je vsled nujne državne potrebe študijska doba geodetov na tehnikah bila skrajšana na 4 semestre. V tem času so morali di- jakci geodezije predelati ogromno tvarino. Zagrebška tehniška visoka šola je geode- ski študij podaljšala na 8 semestrov. Če se študijska doba omejuje na 2 letnika, je slušatelj tako obremenjen, da večina ne more izpita že po 2 letih položiti. To, kar se v eksaktni formi zahteva, n. pr. glede matematskega znanja, presega ob- seg 2 državnih izpitov. Geodetski študij je eden najtežjih na tehnikah. Študij je se- veda strogo znanstven. Izpit je teoretski, poleg tega pa se zahteva še 8 do 14 dnevi- ni praktični izpit.

Ta akademski študij se nikakor ne da primerjati s tečajji, ki jih druge, n. pr. računske stroke dovršujejo na univer- zah. Večinoma so slušatelji takih tečajev izredni slušatelji, študij se vrši v teku službene dobe in traja navadno le eno leto. Taka spopolnitvena šola se pač ne more primerjati z geodezijo, koje frek- ventanti so polnopravni visokošolci.

Krivično je torej geodeete označiti kot maturante s kuzal. V Čehoslovahki so uvrščeni v prvo kategorijo in so člani in- ženjskih komor. V Italiji in drugod ni razlike med geodeti in inženjerji.

V naši državi imamo še prav poseben interes, da se geodeetska študija ne po- nižuje. Njega se služijo skoro vse druge stroke. Pol države je neizmerjeno. Iz slu- čajnega dejstva, da je poprej bilo treba vso snov že v 2 letih predelati, sklepati na akademski značaj ali celo le kurzovski višino geodetskih študij je skrajno krivično in more ambiciozno mladeniče le od- vračati od tega študija, ki pa je v naši državi življenjske važnosti.

Zato moramo pripisovati namero vlade, da geodeete degradira, samo nepoznanju razmer. Površnost onih, ki se jeze, da so morali za analognu tvarino, ki jo je ge- odet absolvirval v 4 semestrih, porabiti

8 semestrov, zavaja v napako, ki bo ime- la zelo neprijetne posledice.

Zato se naša javnost brez pridržka lah- ko pridruži zahtevi, da se geodeti-aka- demiki v pragmatiki stavijo v I. katego- rijo državnih uslužbencev.

Deco zapeljuje njihova okolica. Londonski sodni zdravnik dr. E. Burt je proučil 200 slučajev zločinov, ki so jih izvršile mladoletne osebe, da ugotovi, kje tiče vzroki, ki napeljujejo mladi- no h kaznivim dejanjem. Izjavil je, da je komaj pri 10 odst. slučajev mogoče govoriti o podedovanju. Mladina — zlo- činec, katere je on proučeval, so bili ve- činoma sinovi in hčere bogatih staršev. Od 200 zločincev je bilo komaj 20 tak- kih, kojih sorodniki in roditelji so bili kaznovani. Zdravnik naglašja, da vpliva na mladino slaba vzgoja, slabo nadzor- stvo in slaba okolica, odnosno družba. Dognal je, da ta mladina stanuje večinoma v zapadnem delu mesta sicer v onih ulicah, kjer se nahajajo javno hiše, gle- dališča, kinematografi, gostilne in ples- ne dvorane. Mladina je podlegla vplivu svoje hrupne in razuzdane okolice.

Akcija za nedeljski počitek. Savez privatnih nameštencev pripravlja veliko akcijo za provedbo nedeljskega počitka. V sporazumu z delodajalci bo savez po- silil kompetentnim forumom predloge, da se nedeljski počitek uvede v celi državi in da se raztegne tudi na branjeve. Sa- vez privatnih nameštencev bo skrbel da- lje tudi za to, da branjeveci, ki nimajo potrebne kvalifikacije, ne bodo smeli sprejemati vajencev.

Preskrba pasivnih krajev z živežem. Ministrski svet je sklenil, da prepusti okroževanju pasivnih krajev z živežem gospodarskim združenjem, ker le-ta naj- bolj poznajo življenjske prilike naših pasivnih krajev, kakor tudi njih pre- bivalstvo.

Konferenca stanovanjskih najemni- kov. Kakor nam sporočajo, so vse organi- zacije stanovanjskih najemnikov iz cele države povabljene na konferenco, ki se vrši dne 14. oktobra v Ljubljani. Svrha te konference je, da se na merodajnih mestih prične energična akcija za podaljš- janje zakona o stanovanjih, oziroma za dosogo korekture tega zakona.

Ženska emancipacija in Hebbelova »Judit«

Hebbelova tragedija »Judit«, ki jo igra- lo z go. Marijo Vero v naslovni ulozi na našem odru, je problemov bogato in psi- hološko velozanimivo delo. Zgodovina človeka, ki po božjem navdihnenju na spas svojega naroda izvrši velik čin in s tem uniči samega sebe — to je prava vsebina drame.

Zanimivo je, da je bil Hebbelov namen z »Judito« udariti po modernem ženskem gibanju, po emancipaciji. To dokazujejo njegove izjave v lastnem dnevniku in raz- nih pismih, izjave, ki razkrivajo, da je ustvaril Hebbel s svojo »Judito« popolno nasprotje tega, kar je prvotno namera- val in o čemer se je še kasneje, ko je bila »Judit« že napisana, sam motil. Zgo- dil se mu je, kakor že marsikomu, ki je hotel preklinjati, a je blagoslovljal, ki je hotel obsojati, a je proslavljal.

V »Juditi« slikam čim ženske, torej najhujši kontrast, to hotenje, a nespodo- nost, to delovanje, ki pa ni nikako delo, je zapisal v dnevniku 24. novembra 1839. »Hotel sem z ozirom na pravdo med obema spoloma naslikati razloček med pristnim (moškim), praviim delovanjem in med golim (ženskim) izživanjem sa- mega sebe«, je zapisal v predgovoru.

Hotel je torej v drami izraziti temelj- ni razloček med moškim in žensko, nasli- kati žensko kot inferlorno bitje ter mu odreči upravičenost in sposobnost za pra- vo in pristno delovanje.

V nekem pismu z dne 6. aprila 1841. (ko je bila »Judit« že 15 mesecev stara in medtem tudi že opetovano igrana) pra- vi, da je »iz najgloblje pravnotne resno- be ustvaril pesnitev, ki se ženski eman- cipaciji osorno upira.« V drugem pismu pravi: »Norost našega časa, ki uganja z nekaterimi abnormalnimi in brezoblikov- nimi, dasi bogatimi ženskimi individua- litetami malikovsky in ki hoče iz bolezi- ni, iz padca nazaj v kaos abstrahirati no- ve življenjske zakone, ne more biti nobe- nemu moču zoprnejša, nego ravno meni.«

Da je bil Hebbel že pred »Judito« sova- raznik ženske emancipacije, kažejo še druge beležke v dnevniku: »Mnoge duševne sposobnosti moža manjkajo ženski populnoma le zato, ker manjkajo njenemu telesu n. pr. pogum, hrabrost« (29. julija 1835)... »Ženska je omejena na najnižji krog... Ženska se ne smejo priznati nikake pravice, nego le privilegij. Pa tudi same imajo te raj- ši kakor one... Ženska in pravost sto- jita druga drugi v razmerju, kakor dan- danes žilbig ženske in nenravnosti. Si- cer pa jim treba dopustiti. Družba jih je emancipirala, namesto da bi jih emanci- piral le možki. V tem tiči korenina vse- ga zla. Ženski primada le najomelnejši.

najožji krog. Zanj se je scvrnilo vse- mirje v eno samo kapljico... Delovati s trpljenjem: ideja ženska!« (Iz pisma l. 1837 — 39.) Celo tako konservativen je bil, da je zapisal, da »bi se sam umoril«, ako bi imel emancipirano ženo, ter je očital Laubeju potvarjanje istine, ker je Lau- be slikal aktivne ženske.

V »Juditi« pravi Judit sama: »Ženska je nič: le po možu lahko nekaj postane; po njem je lahko mati. Dete, ki ga ona porodi, je edina zahvala, ki ga more pri- nesti naravi za svoj obstanok...«

Ženska, ki ni mati, ni torej Hebbelu prav nič!

Toda »vsaka ženska ima pravico, od vsakega moža zahtevati, da bodi junak... Moški morda drugemu odpusti njegovo strahopetnost, nikoli pa ne ženska.«

Judit zato ne more ljubiti rojakov stra- hopetcev, toda dasi mirzi Holoferna, ji imponira kot cel mož, in se celo zaljubi vanj, ker je junak nad junaki. Ljubiti ga mora proti lastni volji in je zato tem- ljeje užaljena, ko čuje iz Holofernovih ust, da je »ženska pač ženska« (torej nič, ustvarjen le za uteševanje nagona).

Vsa zaljubljenja, a hkrati polna ogor- čenja in užaljenosti, kliče Judit Holofe- rnu: »Sovražim te, proklinjam te! Spoštuj žensko, ki stoji pred teboj, da te umori in ti to poprej pove v brki... Ti ne po- znaš hebrejskih žen! Poznaš le kreature,

ki se v svojem največjem ponižanju ču- tijo najbolj srečne...«

Kako naj Holofernes spoštuje žensko, ki »ni nič«, ki »lahko postane nekaj le po možu«, ako postane mati?

Judit torej ni logična, kakor ženske vobče, saj trdi Mirza Safy, da »za žens- ko sploh ni logike, nego pozna le krče, solze in poljube.«

Logičen pa ni bil niti mož, Hebbel: po- zabil je namreč na vse svoje nasprotov- vanje ženski emancipaciji ter se je spom- nil naenkrat, da ženska vendarle ni le ženska, nego je tudi človek, ki ima v živ- ljenju in za življenje svoj namen in svoj pomen in ki mora lmeti svojo svobodno voljo, da izvršuje prvi človeški poklic.

In teoretični nasprotnik ženske eman- cipacije je napisal v praksi himno »Ju- dit«: — himno na energično, samostojno delavno, resnično heroično samo sebe, svojo srečo in svojo čast za svobodo na- roda, žrtvujočo žensko. Judit je osramo- tila s svojim velikim činom vse moštvo in hrabra »Juditi« je le dokaz, da ženska emancipacija ni »norost našega časa«, ni »padec nazaj v kaos«, nego je stremle- nje zdravega, sposobnega in delovnega ženstva po pravični samoodločbi in sa- mostojnosti.

O nadaljnih problemih in tragediji »Ju- dit«, ki je bistveno drugačna, nego v sv. pismu, izpregovorimo v kratkem.

aprotnika, temveč, da igrajo tako, da prislilimo nasprotnika, da postavi nas v mat. Šahovski problemi tvorijo v šahovski

umetnost in — umetnost v pravem pomenu besede, ki jo odražajo, poglavje zase: — šahovsko poezijo.

večjih industrijskih podjetij. Glavni sedež tega Pantheona bo v Washingtonu. V nuzelu bodo razporejeni oddelki izuma, fotografije, projekti, moderni in najstarejši poskusi. Tu bodo dalje zgodovinske relikvije in drugi spomeniki, kar bo nudilo izvrstno sliko napora človeškega duha.

no seksualno svobodo s to razliko, da obstojajo registrirani in neregistrirani zakoni. Pri registriranih zakonih se zakonci medsebojno sporazumejo, katero ime privzamejo, ali imo žene ali moža ali obeh skupaj. Otroci iz registriranih zakonov dobe prilike rodilcev, a otroci iz neregistriranih zakonov imajo lahko očeta, ali mater ali prilike obeh skupaj. V slučaju nesporazuma odloča sodišče. Registrirani zakonci se razlikujejo od neregistriranih: 1.) v tem, da nihče ne more biti istodobno v dveh registriranih zakonih, 2.) materijelno slabši zakonci morajo dobiti pomoč od materijelno krepkejšega zakonca. Torej mora tudi žena vzdrževati moža, če je premožnejša od njega. V slučaju razvedbe ta obveznost ne ugasne. Ločitev zakonca je mogoča sporazumno ali pa na zahtevo ene stranke. Ločenci se lahko poročijo v drugič.

povpraševanje 215; zaključek 220. Sava garnitura, franko vagon Klenak, povpraševanje 395. Tendence nestalna za pčeno. Zaključki edino v turščici.

Iz življenja in sveta

Narava v jeseni

Zima se bliža. Pričinja se veliko umiranje, umiranje v lepoti, v opojnih barvah, umirajoče listje tekmuje s cveticami pomladi. A dolgo te lepote ne bomo uživali. Jesenski vetrovi poberejo z vej to temno rdečo, zlatorumeno, temnorjavno listje, ga nabira v kupe, kjer se suši in gnije in se polagoma zopet združijo z materijo zemlje. Le iglasto drevje ohrani svoje zelenje, rjave storže in češarke.

Tudi sadeži in rod sta deležna lepote: divjača na ala kopina, jerebica s svetlordečimi, črni trn s temnorjavimi, robida in bršljan s črnosajinimi jagodami. Pridružijo se jim posamezne cvetice, med njimi tu in tam poslednja roža. Sicer pa se vse, kar se bleda boja ne vkloni zimi, pripravljajo za zimsko spanje. Zadnje ptice selilke se zbirajo v oktobru za pot na jug. Kmalu bomo videvali le še one, ki nas tudi pozimi ne zapuste. Neprijetno nas dirne krokanje vran in kavk; senice in kraljički se zbirajo v vejevju, palčki se smukajo v grmovju, po cestah in potih se pojavljata kos in čopasti škrljanec.

Tudi gosti s severa niso več redki. Na polju se vedno pogostejše pojavljajo jerebica in dolgouhi začetni skaklji po njivah in obmejkih. Pojavljajo se verve, ki se že zalagajo za zimo. Kljub navidezni tišini vlada povsod življenje; tudi v zemlji še ni zavlažal zimski odpočitek, hrček in miš zbirata v svojih shrambah še zadnje plovne žume in livade. Vse se pripravlja za zimo.

Novinarstvo v starem Rimu

Ze v dobi rimskih cesarjev so bile teke vrste novic, ki so poročale o politiki, dnevnih dogodkih, sodnih razpravah, državnih skupščinah, o vladarju in celo o književnih novostih. Samo o trgovini in o borzi še ni bilo gласu. Prve nove starih Rimljanov so bile tako zvane «Annales», ki so jih pisali svečeniki v obliki kronike in so poročale o verskih in posvetnih rečeh, o dogodkih na zemlji in na nebesu. Ljudi je bolj zanimal posvetni del analov, zato so verska poročila končno izgubila.

Mnogo kasneje so si rimski cesarji ustanovili glasilo «Acta diurna». V njem so bili zabeleženi važni dogodki na dvoru in v Rimu ter razne vesti. Celo zasebne vesti niso manjkale. Cesarji razpisali, zakoni, poročila o važnih pravnih, govornih v senatu in literarnih naznailah so polnili te novine. Da so bile pisane predvsem v interesu vladarjev, je razumljivo. Marsikaj so zamočale, marsikaj pa tudi po svoje zavile, lagale ali pretravale. Bistvo pa je bilo resnično. To «Acta diurna» so se razpošiljale v gotovih časovnih razdajah tudi v provincah, kjer so šele tako zvedeli, kaj je novega v prestolici.

V zadnji dobi rimskega cesarstva so postala «Acta diurna» popolnoma dvorška, in ljudje so se posmehovali čenčam, ki so jih nudile plitke in neresne dvorške novine. Niti debelih laži se niso sramovale. Tako so v dobi cesarja Severa (225. — 235.) poročale o sijajni zmagi nad Perzi in naslikale bitko, ki je sploh ni bilo. Namesto novic so imeli takrat tudi občirna pisma, ki so si jih pošiljali n. pr. trgovci. Njih vsebina je bila pestra in je obsegala vseh vrst novice. Takla pisma so se potem ohranila in so postala zgodovinski vir. Prave novine pa so seveda nastale dosti kasneje s izumom tiska in novinskega papirja.

Hipnotični vpliv na telefonistinje

Kolikokrat na dan se pritožujejo telefonski naročniki na bedna, jadna, a čisto tudi dražestna bitja, na mlade telefonistinje, s katerimi imamo novinarji največ posla. Vsi se pritožujejo radi krivega spoja. Krivi spoji pa imajo po sodbi priznanih psihologov svoj temelj v kompliciranosti duševnosti. Amerikanci so se že eksperimentalno bavili s psihologijo telefonistinj. Mnogo poizkusov je izvedel slovit vsučiliški profesor Hugo Münsterberg, ki je pričel do zanimljivih rezultatov.

Profesor Münsterberg tolažni na razne načine, kako reagirajo telefonistinje na poziv naročnikov. Pozornost telefonistinj — piše učenjak — zavisi od vpliva čustvenosti. V prvi vrsti pride tu v poštev glas naročnika. To svojo trditve dokazuje prof. Münsterberg na podlagi cele vrste poizkusov. Razdelil je vlogi telefonirajočih naročnikov nekemu mladeniču prijetne zunanosti in lepega glasu ter prijetnemu človeku nekoliko osornega glasu. Telefonistinje pri poštni centrali, s katerimi sta ta dva gospoda govorila, niso imele niti pojma o tem, da ti razgovori niso bili resni, pravi telefonski razgovori, temveč le deli psiholoških poskusov. Kaj se je izkazalo?

Ko je mladenič s toplim in prijaznim glasom zahteval spoj, ga je dobil na najtočnejši in najkorektniji način. Med njim in telefonistinjami je vladala najlepša harmonija. Nasprotno pa je ostril in nekoliko zapovedujoči glas starejšega

človeka zelo slabo vplival na poslovanje telefonistinj: sedaj je napačno razumela številko, sedaj se je zopet javila napačna številka, a vedno je moral čakati na spoj najmanj pet minut. Ta dvojni poizkus je bil izveden najmanj 400 krat in je imel vedno isti uspeh.

Se zanimivostjo so rezultati, ki so jih ugotovili po končanem telefonskem razgovoru mladeniča in starejšega gospoda: 75 % spojov je bilo po razgovoru s simpatičnim mladeničem krivo izvedenih. Nekateri ameriški list, ki poroča o teh poizkusih, svetuje moškim, naj bodo pri telefoniranih razgovorih čim bolj prijazni, ker ni dvoma, da stoji telefonistinje pod vplivom onega, ki jih kliče, a nepobitno je tudi dejstvo, da imajo telefonistinje znaten deljvo na onega, ki telefonira že po znanem zakonu o akciji in reakciji. One delujejo nanj sugestivno, lahko rečemo tudi hipnotično.

V Ameriki je poklic telefonistinj najsigurneja pozicija za možitev, ker še redno 60 odstotkov telefonistinj poroča, da predno so dovršile tri letno službo. Pravilo, da povzroča ravno glas ljubke mladenke, da se zanjo prične zanimati telefonirajoči mladenič, ki se pozneje v njo zaljubi in jo tudi poroči.

Zanimivo bi bilo, ako bi se tudi naše ljubljanske gospodinje telefonistinje izjavile o tem vprašanju. Ootovo bo katera od njih kudenala priti v Ameriko, ker se jim tam nudi ugodna prilika za možitev.

Kako se moramo obnašati doma?

Doma naj se vsakdo vede vrljudo in dostojno, da ne bo vzbujal nevolje pri sebi in pri svoji okolici. Dostojen človek nikoli ne razbija svojo pohištva v pomočnih urah, in ne moti spanja svojih sosedov. To stori podnevi in navile obenem gramofon, da nihče ne zve, kaj pravzaprav dela. Če ima izposojeno pohištvo, ga pa preje zavaruje pri kakšni zavarovalnici.

Ako razbija krožnike, steklenice in drugo steklenino, naj jo trešči na preproge, da s tem prepreči ropot in da ne spravi v obup najemnikov v spodnjih nadstropjih. Ako pa stanuje neposredno nad kletjo, potem jih seveda lahko razmetava po tleh, ampak se mora preje prepričati, ako ni šel kdo v klet po premož.

Napram gostom, ki ga obiščejo, naj se vede prijazno in če pride z njimi do kakšnega konflikta, naj vedno pazi, da vrže svojega gosta tako čez prag, da pri tem ne poškoduje vrat. Preklinjati se sme v tem slučaju samo po francosko ali angleško. Če pa gostitelj ne obvlada teh dveh jezikov, naj porine svojega gosta brez besed skozi vrata. Kot pravi gentleman naj pri tej priliki ne razgrta skozil duri ekspediranemu niti tovelnika, niti ovrtnika. Prime naj ga z desno roko za njegovo levico, jo zvije nazaj na hrbet, zagrabl naj ga nato z levico za hlače in naj ga nese iz stanovanja; tri tem ne sme pozabiti gostitelj, da ga vrljudo poprosi, naj s svojo prosto desno roko odpre vrata na stežaj. Če pride do boksa, ne sme sleči gostitelj suknje pred svojim gostom. To se smatra za zelo poniževalno. Nerodno za gostitelja je tudi če zgubi gost ob takih prilikah svojo žepno uro ali celo listnico. Toda na tako malenkosti se ni treba ozirati.

Doma moramo paziti na red, snažnost in na okusno opremo. Obesijo se na vidnih prostorih lahko tudi tablice z napisom «Pljuvati prepovedano» ali kaj slilnega, kar bi vzbujalo pri naših gostih občudovanje našega dobrega okusa.

× Problem nazadovanja porodov. Prišlo časopisje poroča, da je te dni pričel zborovati v Marselle kongres francoskega nacionalnega združenja, ki se bavi s problemom nazadovanja porodov. Na kongresu se je tudi razpravljalo o borbi proti umiranju dece, o stanovanjski bedi, o borbi proti nemoralnosti in higijeni itd. Znano je, da je prebivalstvo Francije v celem zadnjem stoletju naraslo le od 27 na 39 milijonov prebivalcev, dočim je v istem razdobju naraslo n. pr. prebivalstvo Italije od 18 na 39 milijonov ljudi. Drugi problem, ki tare Francijo je konstantno nazadovanje kmetskega prebivalstva. V Franciji je bilo leta 1846. 26 milijonov poljedelcev, a leta 1920. je 21 milijonov. Tudi na kmetih pada številni porodov od leta do leta.

× Največji in najdražji most na svetu. V krogih londonskih industrijalcev se zdaj obravnava ogromen projekt o gradbi mostu preko Sunday prekopa. To bi bil največji in najdaljši most na svetu. Stroški za zgradbo bi znašali v našem denarju tri milijarde dinarjev. Te dni je bil v Londonu za most razpisani natečaj. Zani se je priglasilo 500 podjetnikov. Da se zgradi ta orjaški most bo treba nič manj kot 50.000 ton železa.

× Pantheon izumiteljev v Ameriki. Američani so prišli na novo izvrstno idejo. Sklenili so, da osnujejo velik muzej, kjer bodo ovekovečili vsi veliki napori človeškega ženija. Tu bo muzej vseh izumov in izumiteljev. Stavba bo ogromna in je že za polaganje temeljev določeno 10 milijonov dolarjev. Tudi nadaljne potrebne vsote bo prav lahko dobiti, ker so se za Pantheon zavzeli zastopniki naj

× Novi ruski bračni zakon. V Rusiji je še vedno v veljavi revolucionarni bračni zakon iz leta 1918. Zakon pa je v kratkem reformiran in to na sledeči način: Pod zakonom (brakom) — pravi ta zakonski osnutek — je razumeti traj-

Gospodarstvo

Novi proračun

Beograd, 9. oktobra.

Po proračunu za 1. 1923/24, ki je bil danes razposlan poslancem znašajo prejemki 10.344 milijonov dinarjev in ravno toliko tudi izdatki, tako, da je na papirju doseženo popolno ravnotežje. Preteklo leto so znašali proračunski izdatki 6934 milijonov dinarjev pa so z raznimi izrednimi in naknadnimi krediti skočili na celih 8.134 milijonov dinarjev.

Letošnji proračun je nasproti lanskemu večji za 2.209 milijonov dinarjev.

Proračunski izdatki so razvrščeni po posameznih ministrstvih naslednje:

Najvišja državna uprava 984 mil. (34 mil. manj kot lani); ministrtvo pravde 232 mil. (18 mil. več kot lani); ministrtvo prosvete 542 mil. (16 mil. več); ministrtvo ver 103 mil. (24 mil. več); ministrtvo notranjih zadev 493 mil. (112 mil. več); ministrtvo narodnega zdravlja 278 mil. (67 mil. več); ministrtvo zunanjih zadev 135 mil. (2 mil. več); finančno ministrtvo 1494 mil. (347 mil. več); ministrtvo vojne in mornarice 2039 mil. (547 mil. več) stavbno ministrtvo 434 mil. (209 mil. več); prometno ministrtvo 2066 mil. (625 mil. več); ministrtvo pošte in brzojava 365 mil. (75 mil. več); poljedelsko ministrtvo 200 mil. (67 mil. več); ministrtvo šum in rud 337 mil. (117 mil. več); ministrtvo za trgovino in industrio 80 mil. (0,5 mil. več); ministrtvo za socijalno politiko 361 mil. (15 mil. manj); ministrtvo za agrarno reformo 73 mil. (14 mil. več); ministrtvo za izenačenje zakonov 0,5 mil. (3400 Din manj).

Proračunske rezerve so predvidene v znesku 120 mil. dinarjev (1 mil. manj kot lanske leto). Od tega zneska je 100 mil. določeno za nepredvidene izdatke. Krediti, votirani od narodne skupščine 27 junija 1923. so zapodeni v kreditih posameznih ministrstev.

V novem proračunu so redni prejemki grupirani naslednje: Splošni prejemki 7146 mil., specialni prejemki, razdeljeni na posamezne pokrajine: Srbija 401 mil., Crna gora 10 mil., Bosna in Hercegovina 438 mil., Hrvatska-Slavonija 333 mil., Slovenija 157 mil., Bačka, Banat in Baranja 218 mil., skupno 1591 milijonov dinarjev. Celokupni redni prejemki znašajo torej 8737 mil.

Izredni dohodki so razdeljeni takole: Splošni 1 mil., specialni iz pokrajine: Srbija 54 mil., Crna gora 3 mil., Bosna in Hercegovina 15 mil., Dalmacija 7 mil., Slovenija 9 mil., Bačka, Banat in Baranja 100 mil.

Banke in politika

Slučaj Jadranske banke v luči zagrebaškega tiska.

Zagrebački «Jutarnji List» objavlja v svoji včerajšnji številki sledeči članek: Gospodarski zavodi živijo pri nas neko vrsto imunitete. Njihovo poslovanje se v javnih glasilih ne podvrgava kritiki brez velike potrebe. Sem in tja so bile izjeme, ker je javni interes zahteval, da se nastopi proti zavodu, ki je pričel prihajati v navskrižje z običnimi interesi. Svoječas se brez velike nujnosti ne bi smeli napadati ne zavodi ne osebe, ki so na čelu tem zavodom. Gospodarski zavodi potrebujejo v svojem poslovanju pomoči javnosti, ker je to poslovanje vezano na to pomoč. Zavod brez simpatij ne more uspevati. In zato je stališče javnih glasil v vprašanih gospodarskih zavodih zelo težko opredeliti. Pri nas samo ekraina sva in potreba opravičujeta korak v javnost, kadar gre za katerikoli gospodarski zavod. Seveda mislimo, gospodarski zavodi, ki je v političnih stvarih nevtralen. Čim pa denarni zavod zaide v vode gotove politične struje, izgubi pravico na imuniteto. Res je sicer, da je vsak zavod po svojih šefih, čeprav se ti držijo v političnem zatižju, nehoti nekoliko opredeljen, ali od tega do političnega nastopa gospodarskega zavoda je velik korak. Vsekako je za zavode same velika škoda, če grejo v javnost in delno politiko. To se najbolje vidi na nastopnem primeru:

Ravnatelj Jadranske banke g. Čiro Kamenarović je na glavni skupščini svoje banke, ki se je vršila v Ljubljani dne 27. maja 1922., napadel zelo ostro neke politične stranke ter sumnil njihove voditelje nepostojnih poslov. S tem je stopil g. Kamenarović v politično borbo. Ako se ravnatelj kakšne gospodarske institucije posveti dnevnemu političnemu boju, je to vedno v škodo njegovega za-

voda. Temu pravilu se tudi ni mogla izogniti Jadranska banka. G. Kamenarović je omenjenega dne opustil stališče treznega finančnika in čuvarja banke. Ako je imel on kak obračun s svojimi političnimi protivniki, mu ni bilo treba napraviti to na glavni letni skupščini in mu ni bilo treba na ta način uvesti banko v politično borbo ter svoje zadeve reševati na škodo zavoda. Sledila je objava raznih bančnih računov. To je bil drugi pogrešek. Nato je g. Kamenarović vodil v imenu banke silno polemiko v mnogih novinah države. Zapletel se je v dnevno politiko in banka je zopet za drag denar kupila tiskarno ter počela izdajati politični dnevnik. Sedaj so tišeti, ki so sprva simpatizirali z banko, jeli majati z glavo. Danes je že nesporno, da je politični nastop g. Kamenarovića največ škodoval sam Jadranski banki. To je danes potrebno ugotoviti, da se va, ker bodo posledice strašne, ako se bo tako nadaljevalo. Naš list je v pravilnem taktu molče prešel mnogo stvari napram temu denarnemu zavodu. Pogreški pa so se kupili. Strašen polom v Trstu, prodaja komaj prevzetih industrij v tuje roke in drugi pojavi podobnega značaja morajo povzročiti skrb v vsakemu prijatelju občnih interesov. Še upamo, da se bo ta zadeva spravila v pravi tir.

Diskusije o deflaciji

Na vse naše gospodarstvo žiljenje pritiskajoča deflacijska politika finančnega ministra je povzročila v javnosti obširno diskusijo. Mi smo zavzeli stališče srednje linije, ker smatramo, da zmerno povišanje novčanih v produktivne svrhe ne more škoditi kurzu dinarja, temveč nasprotno zboljšalo bi našo plačilno bilanco, omogočilo živahnejšo domačo produkcijo, otvorilo nove vire zasluska in industriji in obrti ter preprečilo grozečo brezposelnost. Seveda bi morali biti zmerni produkcijski krediti na razpolago ne le velepodjetniku, temveč tudi srednjemu in malemu obrtniku preko njegovih gospodarskih organizacij.

V Zagrebu se je sedaj pojavila nova ideja. Če finančni minister ne mara pomagati s krediti potom Narodne banke, potem naj na drug način preskrbi za pojašanje obkoka bankoveev. Izpolni naj že enkrat slovesno obvezo države ter vrne 20-odstotne odtegljaje privodno zamenjavo krome. S tem bi prišlo okrog 160 milijonov dinarjev v najširše kroge naroda ter bi bilo pomankanje denarnih sredstev baš v sedanjih kritičnih eksportni dobah premagano.

V terek se je vršila v Zagrebu konferenca bančnih zavodov, na kateri se je razpravljalo o denarni krizi. Pred nedavnim se je pojavil predlog, da naj si banke uredijo medsebojni kliring, ki bi v gotovi meri omogočil brezgotovinski promet. Ta predlog pa na konferenci ni uspel. Zastopniki denarnih zavodov so se nato posvetovali o raznih drugih ukrepih, ki naj olajšajo denarno krizo. Kakor nam poročajo, pa ni prišlo do nikakih odločilnih korakov.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (10. t. m.) Pšenica: baška, 79 — 80 kg, 2 odst., 4 vagoni 356 — 357,5; 79 — 80 kg, 2 odst., duplikat kasa, 2 vagona 357,5. Rž: baška, 77 kg, 1 vagon 295. Ječmen: baški, ponudba 240. Turščica: 2 vagona 257 — 260; v storžih 7 vagonov 145 — 155; za januar, 100 odst. kasa, 3 vagoni 210; januar-marc, 100 odst. kasa, 4 vagoni 215; april, duplikat kasa, 2 vagona 260; banatska, januar, duplikat kasa, 15 vagonov 245; baška, marc-april, Bečkerek 10 vagonov 240. Fižol: baški, bell, 3 vagoni. Moka: baza «0», ponudba 560; banatska, «5», duplikat kasa, 1 vagon 425. Otrobi: baški, v jutinih vrečah, 1 vagon 140; pariteta Slavonija, v jutinih vrečah, 1 vagon 145; v papirnatih vrečah, ponudba 145. Tendence nespremenjena.

Zagrebačka blagovna borza (10. t. m.) Pšenica: baška, franko Gajdobra, 80 kg, blago 355; slavonska, 78 — 79 kg, pariteta Zagreb, blago 370. Turščica: baška, franko Gajdobra, blago 260. Oves slavonski, rešetan, pariteta Zagreb, blago 260. Moka: baška, «0», s, franko vtovorna postaja, blago 560. Tendence nespremenjena nestalna.

Beogradska blagovna borza (10. t. m.) Pšenica: 78 kg, 2 — 3 odst., franko obala Beograd, ponudba 355. Turščica: stara, franko obala Beograd, ponudba 270, povpraševanje 265; nova, začasno suha, franko obala Beograd ponudba 225

Hmeljska tržna poročila

Zalec (Savinjska dolina), 10. oktobra. Kupčija mirnejša. Cene čvrste. Blago se nakupuje po 125 — 127 Din za 1 kg. Ve leproducenti blago izdajajo.

Zatec (Češkoslovaška), 9. oktobra. Radi pomankanja blaga bolj mirno. Cene nespremenjene.

== Reekspedicija blaga. Iz Beograda poročajo: Zagrebačka trgovska in obrtniška zbornica je zaprosila prometno ministrtvo, ki ji dovoli reekspedicijo blaga, ki je ukinjena, zaradi česar ima trgovski svet velike neprimlikke. Prometno ministrtvo je dovolilo direkcijam, da morejo v poedinih primerih na posebno prošnjo zainteresirancev dopustiti reekspedicijo.

== Prometne omejitve na državnih železnih. Glede na nepravilno tolmačenje prometnih omejitev v nekem zagrebaškem listu, nanašajočo s pristojne strani: Raven malih lokalnih omejitev ne obstoja ne na državnih železnih ne na progah državne uprave južne železnice nikake prometne omejitve. Le za slučaj, ako bi nastala potreba, se bo sprejemal omejil na blago, navedeno v skupinah I. in II. Danes se te potrebe ni in se sprejema vsako blago brez izjeme. Le reekspedicije so ukinjene na vseh postajah od 1. oktobra 1923. do 1. marca 1924. — Naš list je zadnje omejitve posnel po «Narodnih Novinah».

== Naš izvoz v mesecu maju je znašal vrednost 576.393.829 Din. Glavne odjemalke našega blaga so bile: Italija (184.840.679 Din), Avstrija (171.318.501 Din), Švica (40.566.422 Din), Češkoslovaška (33.258.305 Din), Nemčija (30.643.164 Din), Madžarska (23.153.679 Din), Anglija (17.608.727 Din), Francija (17.230.664 Din), Grčija (15.824.469 Din), Albanija (14.504.590 Din), Bolgarska (7.774.670 dinarjev), Reka (7.424.311 Din), Turčija (3.480.406 Din), Zedinj. države (2.232.808 Din), Egipt (1.586.762 Din), Rumunija (1.422.437 Din), Holandija (1.005.620 Din); ostale države so uvozile količine našega blaga s podmilijonskimi vrednostmi.

== Zetev turščice. Iz Zagreba javljajo: Zetev turščice v Bački je končana, v Sremu se še vrši: Kakovost je v splošnem zadovoljliva. V Bački je zetev turščice za 25 odst. slabša nego lani. V Banatu je kakovost baže slaba, v severovzhodnem delu celo zelo slaba. Tudi v južnem Sremu je slabša nego v severnem. — Kupčija s turščico zaradi pomankanja denarja stagnira. Producenti so z nizkimi cenami nezadovoljni. Zaradi čvrstote dinarja je izvoz turščice prenehal, le majhne partije še gredo iz države.

== Sadna razstava v Metliki. V našem včerajšnjem tozadevnem poročilu je pomotoma izostalo, da je o sadjarstvu predaval in sodeloval pri določanju sadnih imen poleg že včeraj omenjenih gospodarjev tudi g. Lap, strokovni učitelj na Grmu. Naknadno se nam še poroča, da so se v ponedeljek zglasili tuji večji sadni trgovci, ki so pripravljeni prevzeti takoj par in tudi več vagonov lepega, obranega sadja po razmeroma ugodni ceni. S tem bo razstava vendarle dosegla zaželjeni uspeh. Le žal, da se kmetje že mnogo navadnega sadja predelali in svinjam pokrmili.

== Madžarsko-jugoslovenska gospodarska pogajanja. Madžarski zunanji minister Daruvary je sporočil žurnalistom, da je dosežen med madžarsko in jugoslovensko vlado sporazum o skorajšnji uveljbi pogajanj za trgovinsko pogodbo in za ureditev drugih medsebojnih gospodarskih vprašanj, zlasti obsejnega prometa in dvojnega obdačenja.

== Vesti o posojilu v Češkoslovaški se s strani Narodne banke označujejo kot brez podlage.

== Seja upravnega odbora Narodne banke se vrši dne 12. oktobra. Na sejo bodo pozvani člani uprave iz cele države in se bo izvolil novi viceguverner, katero mesto je zaradi smrti dr. Stojanovića izpraznjeno.

== Vino v Banatu. V Beli Crkvi in okolici so zaloge lanskih vin še velike in jih nameravajo uporabiti za kuhanje žganja, ker se jim drugače pokvarijo. Poleg tega je tam še mnogo vina iz prejšnjega let. Staro vino se prodaja povprečno po okrog 2 Din liter. Po nižji cenah se dobi v Banatu le prav slabo vino. Trga se največ črno grozdje, dočim se z belim čakajo.

== Novi papirji na zagrebaški borzi. Kakor javljajo iz Zagreba, se bodo na borzi uvedle v kratkem delnice Tvornice strojev v Brodu na Savi in delnice Zdraniženih tvornic papirja Verče, Gorčane in Medvođe.

== Odbor za proučevanje konvencij v Avstrijo je imel prošli teden sejo, na kateri se je konstituiral takole: za predsednika je izvoljen M. Gjuričić, za podpredsednika M. Dimitrijević in za tajnika dr. V. Andrić.

Med tem sta bila miss Ellen in mali Henri že v svoji kabini in tudi Mattole ni bilo več na krovu. Lourmel in Sainclair stopita v šoln, ki se začne pod krepkimi udarci vesel oddaljevati od podmornice.

Ciserat dá povelje. Mornarji se pojavijo na krovu, in v hipu so mostički spravljeni skozi line pod krov ladije. Nato se neprodorno zapro vse line in podmornica je pripravljena, da se pogreze. Voda se začne peniti okrog krmila. Začuje se kovinski zvok, sprva jase, potem vedno temnejši. «Lampas» plove iz pristana. Na stolpiču stoji Ciserat, krov je prazen...

Ko stopita Sainclair in Lourmel na suho, se ozreta za podmornico. Ciserat jima maha s čepico v slovo. In ko vidi, da se «Lampas» vedno hitreje oddaljuje in obenem pogreza, se jima odvaja kamen od srca.

«Rešen je,» pravi Sainclair.

«Rešena!» vzklikne Lourmel.

«Zal, da sta rešena le začasno,» pripomni resno Sainclair. «Treba pa ju bo spraviti popolnoma na vrbno. Hitro nazaj v Pariz! Obedovala bova med-potoma v avtu. Po obedu pa si bova povedala drug drugemu vsak svojo avanturo. Morda že veste, kdo je invulterator?»

«Ne! Pa vi?»

«Tudi ne. Sploh mi je vsa stvar znana šele kakke tri ure.»

«Vragal!»

«Nič za to!» skomigne z rameni Sainclair, «da le hudič ne zazna za najino posredovanje in da se naju ne loti, predno mu nisva za petami... Sicer pa... Brž v avto, govorila bova pozneje!... Pilou, domov v Pariz!... Se nekaj! Ko bo vozil čez Gambettov trg, ustavi pred restaurantom pet minut, nič več... V tem času glej, Corsat, da preskrbiš dva pečena piščanca, tri buteljke borojca, nekaj kruha in sadja. Nikar se ne čudite, profesore! Imam v avto popoln potujoč servis za tri osebe, za vsak slučaj, veste. Počutila se bova kakor doma. Povedati

vam že moram, da bomo vozili osem-deset na uro... No, sicer pa vam lahko postrežem tudi z avtomobilskimi očali...»

Ko je avto tri ure kasneje zavozil na dvorišče Sainclairove hiše v Nansoutyjski ulici, ni bilo niti najmanjše stvari ne, ki bi ne bila znana Nyctalope o strašnem in skrivnostnem mučenju Irene Ciseratove, Lourmel pa je tudi vedel vse o pretnjah in izsiljevanju Luciferja proti gospodu Prillantu.

Sainclair prepusti gosta Corsatu, ki ga pelje v sobo za tujce, da se umije in označi obleko, sam pa stopi najprej v svoj študijski kabinet in potegne iz žepa papir, ki mu ga je tako skrivnostno izročila Irena na krovu podmornice...

Bilo je pismo — ultimatum Luciferja — ki ga ji je neznane izročil, kakor se čitatelj gotovo še spominja, v Le Havru, baš ko je izstopila iz avta.

Ponovno prečita Sainclair pismo, potem pa ga vtakne skupaj s Prillantovo brzojavko v listnico in začne odlagati na mizo razne stvari, ki jih je imel v žepih: browning, uro, sveženj ključev... Nato gre v toaletno sobo, se sleče, okopje in preobleče. Svež in čist se podá potem v copatah v pušilnico, kjer ga je že čakal profesor Lourmel. Mimogrede vzame s seboj listnico, ki jo je bil prej odložil na mizo.

V kotu pušilnice stoji mala omarica, v kateri je skrit telefon. Poleg njega je zvezčič, v katerega vpisuje Chouffour, če ni Corsata doma, telefonske pogovore, kadar je njegov gospodar odsoten. Sainclair gre proti telefonu. In tam bere:

«Gospod Mathias Narbonne želi, da se mu takoj sporoči, ko se gospod Sainclair vrne domov. Stvar je izredno resna in nujna.»

Nyctalope se je spoznal s slavnim milijarderjem v Ameriki. Ko prečita Chouffourjevo obvestilo, mu takoj plave v glavo slutnja:

«O! Kaj se zopet tajnstveni Lucifer...?»

Lourmelu pa pravi:

«Če me vse ne vara, zopet nov slučaj... V najinem vojnem svetu ne bova, kakor vse kaže sama... Gospod Mathias — saj ga poznate, slavn milijarder — želi nujno z menoj govoriti. Torej je on tudi...?»

«Bogami, ne bi se čudil,» odgovori profesor, «naš dobrotvorec je, se mi zdi, posebjeno nasprotje človeku Luciferjeve baže...»

«No, saj bova takoj na jasni!» Sainclair pozvoni in zahteva Mathiasovo številko.

«Halo! Gospod Mathias?... A, vi ste, gospod d'Arbol! Dal Kaj novega?... O, o!... Ta slučaj ni edini... A, gospod Mathias?... Pozdravi!... Da... Ne, ne, telefonično ne... Vragal... Dobro, pričakujeva vas... Kdo? Boste takoj videli... Pravi!»

Sainclair odzvoni in umolkne, Lourmel pa z zanimanjem čaka. Nato pozvoni Sainclair znova:

«Halo, halo, gospodična!... Sainclair, da... Prosim vas, zvežite me z ministrskim predsedništvom, trg Beauvau, prav... Hvala.»

Znova molk. Sainclair čaka a slušalom na ušesih.

«Halo! A, vi ste, dragi Dinan?... Da... Konferenca že zaključena?... Bogme je šlo hitro!... No, še bolje... Kaj je minister v svojem kabinetu?... Pokličite ga, prosim vas; zelo nujno... Hvala.»

Molk. Nato:

«Halo! Ti tam, Aleks?... Da, jaz, Jean... Vse v redu. Deček je na varnem. Podrobneje šimprej... Imaš morda za dve uri časa?... Da? Izbori! Torej, pridi takoj!... Tu se boš srečal z dvema visokima gostoma... Kdo?... Poznaš oba: profesor Lourmel... da... da! in gospod Mathias... milijarder, da... Le požuri se!... Na svidenje!...»

Sainclair obesi slušalo nazaj. Nato pravi profesorju nekako svečanostno:

«Ljubi moj profesor, v veselje mi je, da vam morem naznaniti dobro vest: Pravkar se je pod predsedstvom gospoda Prillanta zaključila konferenca med delodajalci na eni strani in delavci vseh vrst, ki so včlanjeni v S.

D. Z., na drugi strani. Sklenjen je sporazum, ki zagotavlja Franciji notranji mir vsaj za deset let... Če ne pride vmes seve kaj nepričakovanega... Dalje vam sporočam, da bo v dvajsetih minutah tu gospod Prillant, najbrž še prej pa gospod Mathias...»

Potem spremeni glas in pristavi smehljaje:

«Pustiva zdaj to stvar in počakajva, da pridejo vsi. Zakaj bi dvakrat govorili o isti stvari? Izvolite cigar in cigareti! Med tem prinesem vode, sladkorja, citron in ruma... Kako se vam zdi moj predlog? Izboren, kajne?»

Gospod Mathias in André d'Arbol sta prišla prva. Njun avto — zaprt, a zelo udoben opremljen voz — se še ni dobro ohladil, ko zadoni tromba in se pripelje na dvorišče elegantna Prillantova limuzina. Sainclair se takoj poda dol, da sprejme goste.

Kakor smo že mimogrede omenili, sta si bila slavn politik in milijarder znanca. Stisneta si roko, potem pa pozdravita Mathias in d'Arbol hišnega gospodarja, ki pelje nato svoje goste v pušilnico. Tu se razvije med Prillantom in Lourmelom mal pogovor, gospod Mathias pa razlaga Sainclairu s tihim glasom nekaj nujnega.

Corsat odnese klobuke in rokavice in vsi posedejo okrog dolge mize, ki je bila natrpana najrazličnejših stvari: brušene čaše in buteljke vina poleg steklenice vode, škatljice s cigarami in cigaretami poleg doze s sladkorjem, citrone na pisalni podlogi s pivniki in naliv-peresi...

Vsi utihnejo in Sainclair začne:

«Prijetelj, oglejmo si najprej dogodke, po vrsti, kakor so se dogajali.»

1.) Gospa Irena Ciseratova v Benetkah. Čuden, nerazumljiv slučaj mučenja. Prišli gg. Lourmel in Mattole si ga ne vsta drugače razlagati, kakor z invulteracijo, ki jo prištevamo med še nepojasnjene pojave takozvanih okultnih ved.

2.) Desetletni Henri, sinček gospoda Prillanta. Vsak dan štirikrat v razdobju šestih ur davljen. Mučitelj neviden. Tudi ta pojav se dá razlagati le z invulteracijo.

3.) Gospod Mathias Narbonne dobi v desnico sunek z nožem, ki mu jo

prebode: kakor vidite, jo nosi v obvezi. In to v takih okoliščinah, da je mogoče najti vzrok edine v invulteraciji.

Nadalje:

1.) Ko je stopila gospa Irena Ciseratova v Havru iz avta, se je približal neznanec, ji stisnil v roko pismo in nato izgini v sosednji ulici. To pismo je tu in vam ga hočem prečitati... Med čitanjem se polasča njegovih poslušalcev silno vznemirjenje, ki ga niti ne skušajo zakriti. Sainclair vstane pismo mirno v žep, vzame iz listnice drug papir in nadaljuje:

«2.) V zadnjih šestih dneh — danes, njega včevši — je dobival gospod Prillant zjutraj s pnevmatično pošto malo modro pismence. Vsebinska vsebina teh pism je ista. Policiji se je posrečilo prijeti tri ženske, ki so oddale na pošti zadnja tri pisma: njih preiskava v Sainte Anni je dognala, da so bile pod vplivom hipnotične sugestije, da lje, da so doma vsaka iz drugega kraja v Gornji Alzaciji. O oddanih pismih se niso prav nič spominjale. Omeniti je še, da so si med seboj povsem tuja. Naj vam eno izmed pism prečitam.»

Vsi pazljivo poslušajo, celo gospod Prillant, ki je vsebinsko usodnih pism le predobro znal že na pamet. Napet molk. Ime peklenškega pisca izven zlovese in pretebe, Sainclair pa vzame mirno tretje pismo iz listnice in pravi:

«3.) Med pošto, ki jo je gospod Mathias dobil malo po onem nečutenem atentatu, je bilo tudi to-le priporočeno pismo, ki vam ga takoj prečitam. Prosim, oglejte si to-le mrtvaško glavo vtisnjeno na glavi pisma.»

Ko prečita Sainclair pismo, se nasloni s komolci na mizo, tako da je imel dlani na mizi, in pravi, miren kakor vedno, s počasnim glasom poudarjajoč vsako besedo:

«Naj vam omenim še to: Gospa Irena je povedala, da se ji je še predno je bila poročena, pripetilo to-le: O priliki banketa, ki ga je gospod Lourmel priredil na čast ameriškega učenjaku Jamersonu, jo je neki človek z rdečimi lasmi zasnil. Ona ga je s studom in ogorčenjem zavrnila. Se isti večer so izginiše tri Irenine fotografije. Vse to so neovrgljiva dejstva.

Konfekcijska trgovina J. Maček

Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 3.

se je preselila na
Aleksandrovo c. 12

Hiša Pokojninskega zavoda

KOLIZEJ - Oprema stanovanj

družba z o. z.

Ljubljana, Gosposvetska cesta 13
(prej Brata Sever) 5193

priporoča

bogato izbero pohištva

od navadnega do najfinejšega, prevzame vsa naročila, tudi za celotno opremo stanovanj. Zaloga vseh vrst modrecev in drugih tapetirskih del.

„Šumadija“

zavarovalna in pozavarovalna družba v Beogradu, Jakšičeva ulica št. 8 — glavni zastop za Slovenijo v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 24

je prevzela imenom „Udruženja za likvidacijo inozemskih zavarovanj“ poslovanje življenjskih zavarovanj zavarovalnih družb 5500

„Gresham“ in „New-York“

v Londonu v New-Yorku ter bo na podstavi sklenjenih pogodb sprejemala v bodoče premijske obroke, likvidirala zavarovanja in jih ob dospelosti izplačevala. Zavarovanjem daje vse potrebne tozadevne informacije „Šumadija“ v Beogradu, Jakšičeva ul. 8.

AND. JAKIL

tovarna kož in čevljev, d. d.
174 prodajalna

Ljubljana, Poljanska cesta 13

Bogato skladišče moških, ženskih in otroških čevljev iz telečjega boka v vseh bojah, govejega boka in rjave kravine.

Solidno delo! Znižane cene!

Brodarska

5842 agentura

ABBO E
GIRIBALDI

oskrbi: Nakup in prodajo kakor tudi najom tu- in inozemskih parobrodov, jadrno in motorno jadrno.

Centrala: GENUA — Via Poterale 3.
Podružnici: NEAPEL — Via Flavio Gioia 25;
TRST — Via S. Nicolo 2.

POZOR!

Čenjene dame in gospe, ki želijo imeti res po meri narejeno obleko po najmodernejši modi in po konkurenčni ceni, naj se obrnejo na

Brata Brunskole, Ljubljana
Židovska ulica št. 5.

Priporoča veliko zalogo zlatnine, srebrnine, China srebra, ur itd.

R. Almoslechner

Celje, Gospodova ul. 14.
Lastna popravilnica.

Poročne prstane po meri tekom
4 ur. 5218

Slavenska banka d. d., Zagreb

Podružnica: Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 24

Delniška glavnica Din 50,000.000 — in rezerve preko Din 12,500.000 —

Podružnice:

Beograd, Bjelovar, Brod n./S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Murska Sobota, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Šibenik, Šabec, Vršac, Wien.

Ekspoziture:

Rogaška Slatina (sezonska), Škofja Loka, Jesenice.

Agenciji:

Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.

Afilijaciji:

Slovenska banka, Ljubljana; Jugoslavenska industrijska banka d. d., Split.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Domače vesti

LUCIFER IN DRUGE COPRNIJE.

Naše kulturno in politično življenje se živahno razvija in postaja zanimivo. Evo, za "Luciferja" se zanima vse, kar leze in grede, in iz vse Slovenije nam novi sodniki pošiljajo opise slučajev, da so nevidne roke prevrtače mize, lučale kamenje in se sploh nedostojno obnašale na največje začudenje gledalcev, ki niso ničesar videli. Takšni pojavi so baje v zvezi z "invencijami". — Kdo je pred dobrim tednom še vedel zanj in za njenega inajditelja Rochasa?

Danes javljajo beograjski listi, da so tam prišli 13letnega Nenada Nikolića, ki je bil nevidni vampir in je pobijal šipe, da postane slaven.

Vsak misterij se prej ali slej razkrije. Misterij našega romana šole na koncu koncev, drugi pa prihajajo že prej na dan. Evo, Nenadić je prišel in že sedi pod ključem.

Sinoči smo pa čitali tudi pričetek raziskovalnega drugega misterija, "Intencionalna kopaliska in hotelska družba na Bledu" je baje v likvidaciji, in sicer na škodo cele vrste domačih obrtnikov. "Nekateri prizadej" uvaža energične korake. Se z večjim zanimanjem pa je javnost vzela na znanje vest, da je nekdo "izvulturnal za igralno koncesijo slavnega Casino des Etrangers 1.200.000 Din, in da je po sredi zopet korupcija in znana visoka in manj visoka gospoda. Morda se bo pa gosp. državni pravdnik kaj zanimal tudi za te psihološke pojave in jih malo invulturnal?

Gospod Štefanovič je tudi že slaven. Sedaj se invulturnaljo vzajemno, a čim in tovariši. Gospod glavni tajnik pravi, da zaupajo slovenački radikalni njemu, Jadranska banka pa trdi, da le njej, odnosno njenemu akcijskemu odboru. Največje zanimanje za ta spor vlada pri onih radikalih, ki so se zaregistrirali iz prepričanja in sedaj ne vedo, ali naj se drže Jadranske banke (režeži), ali pa Štefanovičeve "politične gunjace i opanake". Kdo bo dal, kar se je obljubilo? Ti presneta invulturna reuči ti!

Invitacija je sedaj jako huda. "Krepko z gnojem veni!" Vile se vihate, gnoj friči in pa zaupnice. Drug drugemu zaupajo, iskreno in neomejeno, ti gospodje čarovniki.

Jaz njim pa prav nič, prav tako skreno in neomejeno! M. A. C.

Ukinjenje bogoslovne in medicinske fakultete v Ljubljani. Naše večerjane poročilo o nameravanem ukinitju medicinske in bogoslovne fakultete ni bilo povsem jasno. Vselej nejasne transmisije se ni dalo točno razbrati, ali gre poleg medicinske še za teološko ali tehniško fakulteto. Pravilno je, da gre za teološko fakulteto (poleg medicinske) kakor to stoji v tekstu naše brzojavke. Vlada namerava torej ukiniti medicinsko in bogoslovno fakulteto v Ljubljani. O tej stvari govorimo na drugem mestu.

Prvi ženski kongres Male antante. Iz Beograda poročajo, da se vrši prvi kongres ženskih združenj Male antante dne 26. in 27. t. m. v Bukarešti. Ob tej priliki bodo delegatke naše države zahtevale od bolgarskih delegatkin pojasnilo, zakaj so dvignile lažne obtožbe na poslednjem ženskem kongresu, ki se je vršil meseca avgusta v Podbrdžu pri Pragi, a na katerem naše delegatke niso bile prisotne.

Jugoslovanski aeroplan brez motorja. Stefan Hosu in tehnik Vladimir Fischmann v Sisku sta pred kratkim dovršila po lastnem načrtu zgrajeni aeroplan brez motorja, ki se je pri prvem poletu dvignil 70 metrov visoko ter ostal sedem minut v zraku. To je prvi naš aeroplan brez motorja, ki res tudi — leti.

Tudi v Istri zapirajo hrvatske šole. Iz Istre prihaja poročilo, da je ves lošinjski okraj ostal brez vsake hrvatske šole. Kakor lani v Zametu in Kantridi, tako so Italijani letos zapirali tudi dve hrvatski šoli na otoku Cresu. Otroci ne slišijo v šoli nobene besede svojega maternega jezika, čeravno niso zmožni italijanskega jezika. Način, kako Italijani vrše svoja nasilja, kaže vso mržnjo, ki jo goje proti slovenskemu življu.

Arheološke raziskave v Solinu. Neka danska družba, kateri je na čelu rouschilski profesor dr. Broensted iz Kodanjske, se že delj časa bavi s iskovanjem starin v Solinu — a stroške fonda Ras - Oersted. Izkopani arheološki predmeti ostanejo last države, Danci pa imajo pravico publikiranja.

Nezaslišano nasilje v Šklednju. V Šklednju pri Trstu je bilo izvršeno predvčeršnjim nezaslišano nasilje. Ko so bili v prvem razredu tamkajšnje slovenske ljudske šole zbrani šolski otroci, 68 po številu, se pojavi nenadoma v razredu učitelj italijanske šole ter naznani šolskemu voditelju, da je od svojih predstojnikov dobil ukaz, naj vse učence prvega razreda prepelje v italijansko šolo. Na ugovor voditelja slovenske šole, da on ni prejel nikake tozadavne odredbe, je odgovoril italijanski učitelj, da je prvi razred ljudske šole italijanski in da morajo vsled tega vsi otroci v italijansko šolo. Nato je ukazal otrokom,

naj gredo z njim. Otroci so žalostni zapuščali slovensko učilnico, a staršem so se solzile oči od žalosti in gneva; zahtevali so, da se njihovi otroci nemudoma vrnejo v slovensko šolo, v katero so jih vpisali — Z odločno zahtevo po slovenski ljudski šoli so nastopili tudi vrli Trebenici, ki so prefekturi poslali energičen protest, v katerem naglašajo sveto pravico, ki jo imajo do vzgajanja svojih otrok ter zahtevajo, da mora v njihovi šoli slovenski jezik imeti prvenstvo. Slične proteste pripravljajo tudi razne druge vasi in občine Julijske Krajine.

Iz poštnih služb. Ker hodijo prebivalci vasi Brdo, v občini Zgornja Slika, na Viš na pošto, so izločili vasi Brdo iz okolišča pošte Ljubljana 7 (Spodnja Slika) ter se priklapi stalni pošti Viš.

Iz državne službe. Imenovali so: Franc Poljanec za profesorja na subotički gimnaziji, Bogoljub Predić za komisarja železniške policije na Raketu in Slavko Bravničar za komisarja parniške policije v Krku.

Novi zakon o ustroju vojske in morarice izide v "Uradnem listu" prve dni prihodnjega tedna. Vse interese opozarjamo nanj. Posamezni izvidi se bodo dobivali — dokler zaloga ne polde — po Din 250, po pošti Din 260.

Novi ukrepi proti tujcem na dunajskih visokih šolah. Iz Dunaja poročajo, da se tujcem neprijetni ukrepi na dunajskih visokih šolah vedno bolj množijo. Tako je bilo te dni sklenjeno, da inozemski študentji medicinske fakultete radi pomanjkanja trupel ne bodo pripuščeni k preparacijskim vajam v sećirni dvorani. S tem bo mnogim našim študentjem medicinski študij na Dunaju skoraj onemogočen. Tudi na visoki šoli za poljedelstvo so uveljavljeni ukrepi proti tujcem.

Pogreb g. Valentina Dolence, finančnega blagajnika v p., se vrši danes ob četrti na 6. in ne ob pol 5. uri, kakor je bilo objavljeno.

Zdravstveno stanje v Ljubljani. Glasom uradnega zdravstvenega izkaza se je v prošlem tednu rodilo v Ljubljani 18 otrok (7 moškega in 11 ženskega spola), umrlo pa je 13 moških in 8 žensk, skupaj torej 21 oseb, in sicer: 2 oseb za rakom, 2 za srčno hibo, 1 za davico, 1 za grižo, 1 za zastrupljenjem rane, 11 oseb vsled drugih naravnih smrtnih vzrokov, 2 pa vsled slučajne smrtne poškodbe. Ena oseba je izvršila samomor. Na nalezljivih boleznih je prošli teden obbolelo 11 oseb: 6 na grižo, 2 na škrlatnico, 1 na davico, 1 na trebušnem legarju in 1 na dušljivem kašlju.

Seja ljubljanskega občinskega sveta. Po dolgem presledku se danes ob šestih zvečer sestane ljubljanski občinski svet na redno javno sejo. Na dnevnem redu so med drugim poročilo o prošnji za odstop sveta na pokopališču pri Sv. Križu za skupen grob Cankarja, Ketteja in Murna o prošnji telovadnega društva Sokol I. za podaljšanje roka za zgradbo telovadnice na trgu Tabor ter poročila: glede stalnih podpor revnim nedoletnim otrokom, glede preureditve bivšega Radeckega spomenika v Zvezdi ter samostalni predlog občinskega svetnika Tokana glede olajšave in pospešitve stanovanjako gradbene akcije.

Redna seja celjskega občinskega sveta se vrši danes v četrti. Na dnevnem redu so običajna poročila iz posameznih odsekov. Prihodnje dni začne tudi finančni odsek obravnavati redni proračun za leto 1924.

V mariborskem mestni šolski svet je delegirala demokratska stranka mesto uvrlega dr. Vladimira Serneca šolskega ravnatelja g. Frana Voglarja.

Sodno razširjenje afera "Slovenec" — dr. Goršič. Pred dnevi smo zabeležili hude napade "Slovenca" proti načelniku oddelka za socialno politiko dr. Goršiču v Ljubljani. Ti napadi so bile talčne vrste, da so zbudili najmučnejšo senzacijo. Sedaj beležimo, da je napadeni vložil proti odgovornemu uredniku "Slovenca" tožbo radi razširjenja časti potom tiska — (kje je pa g. državni pravdnik s § 104. a. k. z. ?) — in bo torej za obe stranki dana pred sodiščem prilika, da se ta zadeva v interesu javnosti razčisti.

Medsebojno delo za zaščito narodnih manjšin se imenuje predavanje, ki ga priredi "Splošno žensko društvo" v petek, 12. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani Kazino. Predava ga Vera Albrechtova, ki je bila letošnje poletje na "Socialni šoli" v Podjebgradu. Te socialne šole se je udeležilo 120 delegatov vseh svetovnih držav. S šolo je bil združen tudi Kongres za zaščito malih narodov. Predavanje je izredno aktualno prav sedaj, ko nam ukinjajo slovenske šole v našem zasedenem ozemlju. Slovenci, Slovenke, udeležite se tega predavanja! Pokažite, da se zanimate in čutite za brate in sestre onkraj naših sedanjih mej! Vstop je prost in vsakomur dovoljen. Pobirajo se samo prostovoljni doneski za kritje stroškov.

Nadprodukcija filozofov. K svoječasni tozadavni notici nam sporoča "Društvo slušateljev filozofske fakultete v Ljubljani": Pred dnevi so priobčili ljubljanski dnevnik notico, v kateri so odsvetoje študij filozofije, to je vseh strok, ki so predavajo na filozofski fakulteti zaradi nadprodukcije absolventov-filozofov, češ, da zaradi nadprodukcije na srednjih šolah ne dobe mesta. Z ozirom na to se izjavlja, da dotičniki, ki so priobčili to vest, v to niso bili kompetentni ker po izjavah merodajnih činiteljev so dobili službena mesta vsi oni absolventi ljubljanske univerze, ki so imeli izvi-

te. Ravno tako tudi vprašanje nadprodukcije srednješolskih učnih moči še daleč ni tako akutno kot se prikazuje v omenjeni notici.

Drobil iz Kranja. Poročajo nam: Pretekli teden je umrl v Kranju posestnik in mesarski mojster g. Ivan Jeršin. Pokojnik sicer ni bil naš somišljenik, vendar poštena in odkrita duša. Naj v miru počiva. Mestnemu nadstojniku Gogali je umrla hčerka Edvina v najlepši mladosti. Sibirni starši in sorodniki so storiili vse, da bi ji rešili življenje, vendar ni bilo pomoči. Prizadeti očitelji naše sožalje!

Vlada je popravila storjeno krivico pri zadnji prenosni redukciji umirovljenemu postajenačelniku Ogorevcu s tem, da ga je reaktivirala, ker je mož v vseh ozirih na mestu. — Mestni občinski urad se je preselil iz starega rotova v novo popravljeno mestno hišo (Ogrinčeva), kjer bo imel veliko lepše ter večje prostore. — V roženskranski cerkvi že cel teden obeležajo nove zvonove. So sicer železni, vendar imajo prav čedne glasove. Delo prav pridno nadzoruje Skledarjev ata. — Uradniška zadruga prav pridno deluje. Za zimo je preskrbel skoraj vsem uradnikom drva po znanih cenah. Drva je dobavila graškiak Bora iz Trilča. Vso akcijo pa vodi mariljv profesor Košnik in okrajni tajnik Planinšek. — Hodniki na Savskem mostu so potrebni nujnega popravila. Poslabšo od deževnih dnih ne veš, kam bi stopil, ker stoji voda vsepovsod. — Na tukajšnji gimnazijo pride v kratkem profesor Kušter, ki nam bo kot odlični šolski delavec jako dobrodošel. — Bolezen našemu mestu še precej prizanaša. Je sicer nekaj slučajev griže in drugih boleznih, toda niti v primeri s prejšnjimi leti. — Draginja je ista kot povsod. Vsled konkurence trgovcev so gotovi predmeti celo cenejši kot v Ljubljani.

Klub naprednih akademikov v Celju je sklenil nadaljevati svojo predvno kulturno delovanje na polju širjenja ljudske izobrazbe, ki se v današnjih desolatnih političnih razmerah zelo zanemara, a je ravno tako potrebno kakor nekaj, ko je bilo treba s knjigami in s časopisjem širiti med nezavedno ljudsko maso narodni ponos in zavest. V nedeljo dne 7. t. m. je ustanovil svojo deseto ljudsko knjižnico v Dramljah pri St. Jurju od savski železnici. Naj bi našlo to potrebno in koristno kulturno stremeljenje pri slovenski inteligenci tudi primerno moralno in gmetno podporo.

Odmev volitev. Pri mariborskem okrožnem sodišču so te dni razpravljali o prizivu bivšega komuniste Nachtigalla, sedanjega radikalnega voditelja v Mariboru, ki je tožil urednika socialistične "Volksstimmes" radi žaljenja časti, ker je objavil ob volitvah proti Nachtigallu lepak "Kje so lopovi?". Urednik "Volksstimmes" je bil pri okrajnem sodišču oproščen, češ, da je objavil dotični lepak le v odgovor podobnemu radikalnemu lepaku "Kje so lopovi?". Nachtigall se je pritožil, toda okrožno sodišče je njegov priziv zavrnilo.

Preiskava radi mariborske klavnice. 40 prašičev, hladilnice in dobavljajna mati se kot rdeča nit že več mesecev vleče po mariborskem magistratu. Ker je postala klerikalcem stvar neprijetna in nevarna za prestiz, so sedaj nenkrat predlagali, da se spravi preiskava v drug odsek, in sicer v magistratno disciplinarno komisijo. Tu bi morali seveda zadevo zopet od začetka študirati in preiskovati in tako bi prišla bridka resnica o klerikalnem občinskem gospodarstvu šele čez nekaj let poploma na dan. Demokraci se bodo tej mahinaciji odločno uprli.

Birokracija. "Politika" poroča, da ministrstvo za socialno politiko ni priznalo rezervnim invalidnim oficirjem enakih dodatkov kot aktivnim oficirjem četudi jim daje zakon jasno pravico do tega. Eden teh oficirjev se pritožil pri državnem svetu, ki je razsodil, da je bila odločitev ministrstva za socialno politiko protizakonita. In ta oficir je res začel prejemati vse svoje zakonite prejemke. Ali samo on, drugim je ministrstvo za socialno politiko izplačevalo tudi dalje protizakonite prejemke! Minister za socialno politiko namreč pravi, da oni odlok državnega sveta velja samo za dotičnega oficirja, ki se je pritožil in ako drugi tudi mislijo, da se jim godi krivica, naj se vsak za sebe tudi pritoži! Samo zato menda, da je pisarji vedno več! Kam to vodi?

Trgovina s belimi sužnji. Subotička policija je aretirala neko Katico Majdak iz Zlatarja, ki trguje s mladimi dekletci. Odkupila je od staršev siromašnih Madžarov po 200 dinarjev dvojice šestnajstletnih deklet in je dekleta ponujala — javnim klekam.

Zanimiv popotnik. V Ljubljano je prišel conte Roko Dranovič, rojen leta 1853, na otoku Visu, ki že petdeset let potuje po svetu in je obiskal v resnici ves svet — peš. Bil je celo na skrajnem severu med Eskimom, v burški vojni se je vojskoval v burških vrstah in bil ranjen. V južnoameriški republiki Peru ga je pri neki priliki napadel neki Lah in naš hrabri Dalmatince ga je ustrelil z revolverjem. Kmalu se je dognalo, da je ubiti Lah znan razbojnik, ki je bil strah in trepet Perua, Antonio Pasqualino in naš Dalmatince je dobil nagrado v znesku 8000 dolarjev in zlato svetinjo, ker je rešil državo največjega razbojnika. Evropa, Amerika, Afrika, Avstralija, Novo Zelandijo in Azijo je prehodil pogumni in podjetni Dalmatince, o čemer pričajo dokumenti konzulatov in drugih uradov v številnih jezikih. In mož je navzlic temu, da mu ne manjka veliko do 70. leta starosti, še zelo krepak, šil in gibljiv in hoče še dalje potovati. Vzdržuje se s tem, da prireja predavanja in tudi v Ljubljani namerava

predrediti predavanja o svojih potovanjih. O Ljubljani se posebno pohvalno izraža zato, ker ne vidi otrok, da bi se potepali po ulicah, temveč so vsi otroci snani in se lepo vedejo, kar v drugih mestih ni navada. Zelimo dolgoletnemu in izkušnemu potniku še veliko veselja na potovanju po širokem svetu.

Opozarjamo, da se je tveška J. Maček, stara, priznana solidna trgovina s oblekami, preselila v hišo Pokojninskega zavoda na Aleksandrovi cesti št. 12, kjer prodaja še nadalje po izdatno znižanih cenah.

Falzificirana maturitetna izpričevala. Trgovska akademija v Beogradu sporoča, da se je tamkaj ugotovilo veliko število falzificiranih izpričeval, ki so bila narejena na Dunaju. Tudi na zagrebškem vsučilišču se je ugotovilo lani več falzificiranih maturitetnih izpričeval. Vsled tega se je odredilo, da se po posebni komisiji pregledajo vsa maturitetna izpričevala univerzitetnih slušateljev.

Vinska trgatav se je pričela tudi v celjskem okraju. Vsled nestalnega vremena pa se obeta nezadovoljive kvantitete tudi slaba kvaliteta. Abstinenci, prostovoljni in neprostovoljni, se sicer vselej slabe letine, nikakor pa ne vinogradniki in prijatelji dobre vinske kapljice.

Nexuan žepar je izmaknil v vlaku spedijskemu uradniku Franu Jazbinšku na progi Ljubljana-Maribor listnico s 5755 dinarji. Te vrste sodrge je pri nas vedno več in je potrebna posebno v vlaku skrajna previdnost.

Slaba klerikalna letina. V prvi letnik mariborskega bogoslovja so vstopili letos štirje kandidati.

Smrt v plamenu. Trgovka Ivka Singer v Osijeku je s pomočjo svoje služkinje likala sebe z zmesjo bencina in barve. Da to maso laglje uporabi, jo je grela v posodi nad plinovitim plamenom. Masa se je nenadoma vnela in gospa je pobihela z njo iz sobe na dvorišče. Mahoma je bila gospa vsa v plamenu — obleka je zgorela na njej. Gospa je že naslednjega dne umrla vsled opeklin.

Rokovnjači v Novem mestu. P. O. O. D. je priredil v Narodnem domu veselico z igre "Rokovnjači", katero je vodil g. Stane Švajger. Igralo se je za tukajšnje razmere še precej dobro. Nandeta je igral g. Blažom, Polonico gđ. Jevšekova, Blaž Mozola pa g. Vouk, ki je bil siguren v nastopu in je igral izborni. Tudi gđ. Jaksetova je bila dobra. G. Midorle je igral Tončka Obloškega. Ostale dame in gospe so izvršili naloge po svojih zmoglostih. Med igro je na balkonu postalo slabo javcenu mehanika škedlja v Kandiji. Svetovati bi bilo, da se občinstvo vsled takih malenkosti ne razburja toliko, kakor to pot.

Strahna smrt železniškega čuvaja. Na progi Zagreb-Sveta Klara se je pripetila te dni grozna železniška nesreča, katere žrtev je bil mladi železniški čuvaj Viktor Osek, ki se je vozil na drezini. Ze blizu čuvajnice ga je dohitel vlak ter zavozil z vso silo v drezino. Osek je prišel pod kolesa lokomotive, ki ga je vlekla še kakih štirinajst metrov daleč in ga popolnoma razmesarila. Raztrgano truplo je v kosih ležalo naokrog. Nesrečnej se je šele pred kratkim oženil.

Velik požar v Velessu. Iz Velessa v Macedoniji poročajo, da je v nedeljo izbruhnil tamkaj velik požar. Velik del mesta je v plamenu. Zgorelo je veliko število hiš in trije otroci. Vojaki in civilni prebivalci gase požar, ki do ponedeljka zvečer še ni bil lokaliziran.

Vlomljeno je bilo v Zg. Dupljah pri posestniku Josipu Dežmanu. Tat je odnesel nekaj obleke, zlato žensko uro z verzičco, dva navadna in dva poročna prstana, damsko ovratno verzičco in dva tolarja po 5 kron v skupni vrednosti 10.000 Din. Tatvine je osumljena neka beračica, ki je že večkrat hodila okrog hiše.

Tatovi perila. Na Bizoviku so odnesli neznani uzmoviči perici Mariji Korosec 40 srajc, 42 žepnih robcev in večjo množico drugega perila v vrednosti 5733 Din, posestnici Ivani Levičnikovi v Dobrunjah pa za 500 Din raznega perila.

Predzna tatvina. Delavec Karl Urbančič je ukradel posestniku Ivanu Zrcu iz Kočevja med spanjem iz žepa, katerega je prej preoral z nožem, listnico z vsebino 375 Din. Urbančiča zasledujejo že dalje časa tudi za neke druge storjene grehe.

Domače borze

10. oktobra:

ZAGREB. Na dunajski borzi se je začela večernja kontramina v večji meri pokrivati in so se težaji efektov nekoliko uvrstili. Zaradi tega se je tudi na tukajšnjem tržišču v arbitražnih papirjih tendenca spremenila ter je nastopilo v teh papirjih uvrščenje, ki je zavzelo celo efektno tržišče. — Devize so danes z malim porastom izenačile zunanjo pariteto. Promet pa je ostal zaradi pomanjkanja gotovine nadalje v ozkih mejah. Vendar so se tržile tudi devize, ki redko prihajajo na tržišče, kakor Amsterdam, Bruselj in Kristijanija. Notirale so devize: Amsterdam 3370—3395, Dunaj 0.1205 — 0.12175, Berlin (100 milijonov) 7.5 — 12.5, Bruselj 420 — 435, Bukarešta 37 — 38, Italija izplačilo 392 — 393.5, ček 389 — 391, Kristijanija 1300 — 1380, London izplačilo 392—393, ček 389 — 391, Newyork kabel 87.25 — 87.75, ček 85.75 — 86.5, Pariz 517.5 — 527.5, Praga 257.5 — 259.5, Svica 1540 — 1547.5; valute: dolar 84.5 — 85.5, danske krone 0 — 1525, češke krone 254 — 256, 20-kronski zlatniki 325 — 0, francoski franki 515 — 520, napoleon-dori 0 — 350, leji 41 — 42, švicarski franki 1550 — 0; efekti: Hrvatska eskomptna 172 — 174, Kreditna Zagreb 160 — 165, Hipotekarna 125 — 127, Jugoslavenska 156 — 157.5, Ljubljanska kreditna 205 — 215, Praštediona 1130 — 1135, Slavenska 109 — 110, Eksploatacija 235 — 242.5, Drava 500 — 0, Dubrovačka parobrodarska 0 — 1010, Goranin 150 — 160, Sećerana Osijek 2280 — 2310 Narodna žumska 160 — 162.5, Našička 220 — 225, Gutmann 1850 — 1925, Slavenska 775 — 820, Slavonija 240 — 252.5, Trbovlje 925 — 950, 7% investicijske 70 — 71.

BEOGRAD. Tendenca v devizah nekoliko čvrstejša. Tudi danes se je poslovalo nad curiško pariteto na bazi 6.40 — 6.425. Bliža dovolj. Povpraševanje krito. Po borzi je bila tendenca nekoliko nestalnejša, kar se pripisuje okolnosti, da so zagrebške banke nastopile kot prodajalke. Tako je neka zagrebška banka vrgla na trg 100.000 Zeneve. Ta pojav, da zagrebške banke mešejo na tržišče devize, se izvaja in tega, da v Zagrebu vlada pomanjkanje dinarjev. Notirale so devize: Amsterdam 3400 — 3450, Berlin (100 milijonov) 11 — 13, Dunaj 0.122 — 0.1215, Budimpešta povpraševanje 0.45, Bukarešta 39.75 — 40.5, Zeneva 1548 — 1552.5, London 394 — 394.5, Milan 393 — 394, Newyork 86.25 — 86.5, Praga 258.5 — 259.5, Pariz 525 — 527, Solun 128 — 132, Sofija ponudba 80; valute: lire ponudba 394, češke krone ponudba 259.5; efekti: 7% investicijske 68 — 68.5, delnice Narodne banke zaključek 4250.

Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani. Lastnik in izdajatelj Konzorcij "Jutra". Odgovorni urednik Fr. Brozovič.

Izjava

Z ozirom na razmere, ki vladajo v radikalni stranki, sem spoznal, da niso v korist naših narodnih interesov, in izstopam z današnjim dnevom iz radikalne stranke.

Franc Cuzna, lesni trgovec.

Poslano.*

Draga selitev.

Soproga Ivana Bručić je pri izselitvi iz hiše, ki je last Antona Vrbine v Štepanji vasi, s pomočjo svojih dveh bratov namazala sobo s sajami, zid razpraskal in demontirala štedilnik.

Radi tega dejanja se je moral Ivan Bručić zagovarjati pred Okrajnim sodiščem v Ljubljani, kjer je bila izrečena poravnalna sodba, da imenovani poravnava obojestranske sodne in odvetniške stroške ter da pokvarjeno stanovanje izpravi v prejšnji stan, — draga selitev za draga konjička.

Franc Videnič

aspirant tobacne tovarne v Ljubljani

* Za vsebino uredništvo ni odgovorno.

Najboljši premog, drva in oglje

kupite najceneje pri
Družbi ILIRIJA, Ljubljana,
Kralja Petra trg 8. — Tel. 220.

Vremensko poročilo.

Ljubljana 10. oktobra 1923.

Ljubljana 906 nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana	7.	765.7	10.8	sev. zapad	oblačno	—
Ljubljana	14.	764.5	16.8	jug	"	—
Ljubljana	21.	764.8	16.4	"	"	—
Zagreb	7.	763.9	18.0	sev. zapad	"	1.0
Beograd	7.	—	—	—	—	—
Dunaj	7.	768.1	14.0	zapad	dež	19.0
Praga	7.	761.7	11.0	jug. zapad	več obl.	12.0
Inomest	7.	766.2	13.0	brozvetra	oblačno	6.0

V Ljubljani barometer nižji, temper. višja. Sonce vzhaja ob 6'10, zahaja ob 17'23

Oglejte si

v izložbah oblačilne industrije

A. KUNC, Ljubljana, Gosposka ulica 7

najnovije raglane,

njih nedosežen lep kroj in nizke cene pri izvrstnem blagu!

5125

Mali oglasi

stanje s državnim davkom na izdatke, vred do 60 besed. Dne 15. vsake nedeljne beseda 60 per
vo. — Plače se redno naprej (lahko tudi v zameno). Na vprašanje odgovarja uprava in, ako je vprašanje
priložna znanja za odgovor ter manipulacijske prirobnice (D. Din).

Službe (dobe)

Služkinja
poštena in pridna, se sprejme
tako v službo k trem osem-
bam, ako zna tudi kuhati. —
Ponudbe s zahtevno plačo je
poslati na naslov: „Vila Ze-
lenica“, Bled 1. 12117

Izurnjeno štrikarico
se išče za takoj. Hrana s
stanovanjem v. v. hiši. —
Naslov pove uprava „Jutra“. 12132

Urarski pomočnik
šolar delavec, se sprejme
tudi pri R. Marš, urarju v
Ljubotermu. Plača po dogo-
voru. Hrana in stanovanje v
hiši. 12113

Zanesljivo intel. damo
šicem kot oporo gospodini
(pospravljanje sob). Reflek-
tira se na starejšo, ki zna
šivati in ročno dela. — Po-
nudbe se sprejmejo pod šifro
„Centrala“ na upr. „Jutra“. 12120

**Sprejme se
brivski vajenec**
Ozira se le na eno, ki ima
hrano in stanovanje pri star-
ših. Naslov pove upr. „Jutra“. 12154

Knjigovodja
popolnoma samostojna, ob-
sema tudi korepondent za
slovenščino, nemščino, event.
tudi italijanščino ali fran-
coščino, se takoj sprejme. Po-
nudbe s pričevili pod šifro
„Centrala“ na upr. „Jutra“. 12040

Trgovski pomočnik
med stroke, voljaščine prost.
tudi mesto premeniti. — Gre
najraje v manufakturno tra-
govino v mestu ali na delu.
— Ponudbe se naslovijo pod:
„Trgovski nastavljenec“ na
upravo „Jutra“. 11959

Trije čevlji. pomočniki
in en vajenec se sprejmejo
tako. Štefan Čenčič, čevljar
Sela pri Škofji Loki. 11578

Več prodajalk
ki se razumejo tudi na hi-
vanje, sprejmejo takoj. Po-
nudbe na Košev, Kranj. 11732

Službe (iščejo)

Različna ročna dela
prevzamejo v popolno izvrš-
tavo. Vzemlje vsa vrsta kva-
kanja, skuriranje itd. Pismo-
ne ponudbe pod „Postrojnik
zaščite“ na podruž. „Jutra“
v Celju. 12123

Šivilja
išče primerno mesto v boljši
hiši. Sprejela bi tudi službo
k otrokom. Stara 20 let. —
Naslov pove uprava „Jutra“. 12116

Praktikant
s trimesečno trgovsko prakso,
ki je absolvent drž. dvoraz-
trgovske šole, išče namestitve
v kajnem večjem trgo-
vskem podjetju. Naslov pove
uprava „Jutra“. 12114

Instrukcije
iz vseh predmetov za srednje
šole, slasti matematiko, fizi-
ko in opisno geom., daje teh-
nik višjih semestrov. Ponudbe
je poslati na upravo „Jutra“
pod „Matematika“. 12118

Absolventinja
drž. dvoraz. trgovske šole,
išče mesto kot praktikantinja.
Ponudbe na upravo „Jutra“
pod „A. P. 716“. 10058

Kontorist
slav. in nemški korepon-
dent, zmogel strojeopisja in
stenografije ter vseh pisar-
niških del, s večletno prakso,
išče primerno službo. —
Ponudbe pod „Kontorist“ na
podružnico „Jutra“ v Celju.
12075

Učiteljica
vsestranska izobražena, Up-
biteljica otrok, išče mesto
vzgojiteljice, event. bi šla
kot družabnica k starejši da-
mici. Cenj. ponudbe je poslati
na podružnico „Jutra“ v Ma-
riboru pod „Učiteljica“. 12065

Slaščičar
iz Primorja želi primerno
mesto v Mariboru. Vseletna
praksa. Cenj. ponudbe pod
„Slaščičar“ na podružnico
„Jutra“ v Mariboru. 12028

Knjigovodja
korepondent, s večletno
praktiko, perfektno bilan-
cist. Želi premeniti mesto za
tako ali podobno. — Ponudbe
pod „Zanesljivo“ na upravo
„Jutra“. 11092

Učenka
boljsh staršev v starosti 16
let, išče mesto v trgovini s
mešanim blagom v Ljubljani,
event. tudi na delu. Nastopi
tako. Ponudbe pod „Učenka“
na upravo „Jutra“. 11981

Konverzacija
srbohrvatska ali italijanska.
Srednjošolski profesor, iz-
prašan iz srbohrvatskega je-
zika in dober poznavalec ita-
lijanskega jezika, daje in-
strukcije iz teh jezikov po-
sameznikom ali skupinam v
posebnih tečajih. Pobljita v
upravi „Jutra“ pod šifro
„Slavist“. 12101

Prodaj

Trgovino z inventarjem
prodaj radi preselitve takoj
v večjem mestu na stajer-
skem, na glavni prometni
cesti. — Naslov: Vebor Gre-
gor, tovarna čevljev, Ma-
ribor. 12108

350 knjig
lepih, različne vsebine, en
bilo najvzajemno ponudniku.
Ogled četrtak in petek od 3.
do 5. ure. Naslov pove upr.
„Jutra“. 12124

Lepa jedilnica
(mahagoni), se proda radi
pomanjkanja prostora po so-
lo ugodni ceni. Naslov pove
uprava „Jutra“. 12151

Lep muft in kožuh
za suknjo (marder), se pro-
da. Informirani se v skla-
dišču „Balkan“, Dunajska
cesta 33, vsak dan od 8-5
popoldne. 12150

Otomana
skoro nova, se proda. Polze
se v upravi „Jutra“. 12082

Krasna spalna garnitura
najmoderneje ročno delo na
rumeno platno. Polze se v
veči Stari trg 19, na ogled
v I. nadstropju. 12056

Moško kolo se proda
po ugodni ceni. — Dramsko
gledališče (Elektrikar). —
Ogleda se od 8-12 in od
3-5. 12007

Pletilni stroj št. 8
dobro ohranjen, se proda. —
Naslov pove uprava „Jutra“. 11903

Prazne sode
dobro ohranjene, od evinske
masli, velike in male, proda
po ugodni ceni trdnika Ivan
Perdan v Ljubljani, Istenam
se proda močan vos z diru.
11957

Hrastove deske
suhe, 8 leta stare, 1 vagon,
primo blago, št. 30, 40, 45
in 50 mm, se takoj proda za
K 4000 franko vagon Do-
lenjska. Naslov pove uprava
„Jutra“. 11703

Hmeljske droge
od 5 m naprej, več vagonov
naprodaj. Ponudbe na upravo
„Jutra“ pod šifro „Hmeljski
drogi“. 11982

KOLESA
NAJBOLJŠA NUDI
J. GOREC
LJUBLJANA
PALAČA LJ. KRED. ONK

Klub-garniture
jedilnice in drugo pohištvo
po najnižjih cenah nudita
Erman & Arhar, mizarstvo,
St. Vid 4. Zahtevajte cenik!
11104

Več vrat
dvokrilnih, stanovanjskih in
podstrešnih oken, je napro-
daj. — Naslov pove uprava
„Jutra“. 11876

Mlin
oprava za 5 kamnov, leseni
hrastovi deli, mlinsko kolo,
vreteno, palčno kolo, selesna
os in drugo pripadajoče, se
kompletno pripravi. Naslov pri
upravi „Jutra“. 11706

Kupim

Več vagonov desk
13 mm in 15 mm, kupim. —
Navedi je povprečno širino
(medija) in ceno nakladna
postaja pod „Les 11953“ na
upravo „Jutra“. 11953

Sode
od masli in loja s železnimi
in lesenimi obroči v velikosti
170 do 200 kg vsebine v po-
polnoma dobrem stanju ku-
puje trdnika Minkar &
Kranj, Zaloška cesta 27.
11738

1 vagon krompirja
se pod ugodnimi pogoji proda
— Ponudbe s navedbo kupne
cene na upravo „Jutra“ pod
„Krompir“. 12136

Večjo množino fižola
„Koka“, kupim. Ponudbe s
navedbo cene in vzorca po-
slati na upravo „Jutra“ pod
šifro „Koka“. 12083

Nepremičnine

Posestvo z gostilno
tik kolodvora, četrt ure od
večjega trga, naprodaj. Ob-
stoječe in hiše, lepoga gospo-
darskega poslopja, vrta in
njive. V hiši se nahaja pot
sob, tri kleti in vse pritlikli-
ne kakor tudi dobro obiskana
gostilna. — Posestvo je tudi
pripravno za v. a. k. obrt.
Prezame se lahko takoj. —
Pojasnila daje Jernej Fabjan
v Novem mestu. 12106

Posestvo
obstoječa in travnikov (na 3
glave teške šilvine), nlij in
vinogradi, v prometnem kra-
ju, četrt ure od železnice,
prodaj sara od odpovedanja
po zelo ugodni ceni. Naslov
za takoj „Jutra“ pod šifro
„50.000“. 12107

Nova vila
v Ljubljani s vsem komfor-
tom, takoj v. a. prosta, se
proda. Več se lve vsak
delavnik od 1-2 popoldne na
Aškercevi cesti 15, dohod iz
podaljšane Bleiweisove ceste.
12138

Hiša, vrt in njiva
se proda v bližini novo-
meškega kolodvora. Lep raz-
gled na kolodvor. Več v go-
stinski Kastelle, Beršlita, Novo
mesto. 12115

Bolj obširno posestvo
v boljem kraju, najraje na
stajerskem, se kupi. Vzame
se tudi za več let v najem.
Tudi zamenjam s mojo hišo
v mestu, kjer je sedaj kolar-
ska obrt, araven njiva in
vinograd. Naslov pove uprava
„Jutra“. 11975

Hiša s tremi stanovanji
in vrtom v Puču, Ljuboterm-
ska 14, je naprodaj. Polze
se tudi v Kolodvorski ulici
33 v Ljubljani. 11910

Hiša
v bližini Kranja, naprodaj.
Kupec ima takoj stanovanje
na razpolago. Natančneje se
poizve pri Antonu Blidov v
Kranju. 11907

Usnarj in lončarji
Prodaj posestvo v Savinjski
dolini, obstoječa in petih po-
slopih in vodno močjo. Več
se poizve pri Mariji Boh.
Trtovlje 1. 11334

Lokali

Prodajalna
nova in prostorna, pripravna
za vsako trgovino, se odda
v Novem mestu v najem.
— Pojasnila daje Jernej Fabjan
v Novem mestu. 12130

Iščem prostorni lokal
v okolici Ljubljane. Event.
stopi lahko tudi gospodar v
družbo k dobro izob. obrti.
Ponudbe na upravo „Jutra“
pod „Dobra obrt“. 12104

Skladišče in hlev.
Suho skladišče, primerno za
moko in raseben hlev s pod-
strešjem, za 2 konja v Ljub-
ljani, v bližini glavne (juž-
nega) kolodvora se išče za
tako. Ponudbe: Mirko Stefa-
novič, Gorupova št. 3, II. n.
12147

Trgovina
specijelne kolesnišalne
stroke ter s drž. prideliti in
širanjem, dobro vpljana, se
oddaja v najem, event. proda
z inventarjem vred, na zelo
prometnem kraju v Ljubljani.
Potreben kapital 100.000 do
150.000 Din. Več se poizve
pri A. Pavlič, Ljubljana,
Ahačjeva cesta 15, od 12.
do 2. ure pop. in od 7. do
8. ure zvečer. 11178

Stanovanje
Prazno sobo
(ev. tudi opremljeno) išče za
tako starejši zakoniti par
brez otrok, svani s uporabo
kuhinje. — Ponudbe pod šifro
„Prazno“ na upravo „Jutra“. 12137

Priprosta sobica
se odda 1. ev. 2. gospodina.
Naslov pove uprava „Jutra“. 12144

V vso oskrbo
sprejme profesor dijaka niž-
jih razredov urednih šol.
Naslov pove uprava „Jutra“. 12146

Soba
čista, mirna in s električno
razsvetljavo, se išče za pre-
skrbno v centru ali v bližini
tehnike. Ponudbe na upravo
„Jutra“ pod šifro „Tehnik“. 12089

Lepa, opremljena soba
s posebnim vzhodom in elektr.
razsvetljavo, v sredini mesta,
se odda dvema gospodinjama,
ev. tudi s hrano. — Naslov
pove uprava „Jutra“. 12087

Sobo
s posebnim vzhodom, iščejo
za 15. oktober trije gospodi-
brez hrane. Ponudbe je po-
slati na upravo „Jutra“ pod
„15. oktober“. 12016

Opremljeno stanovanje
dam zastoj dotičnemu, ki
bi počeval francosko. Na-
slov v upravi „Jutra“. 11972

Kapital

5.000 Din posojila
išče šivilja za 1 leto. Kder
posodi, bi mu šivala brez-
plačno dokler na vrne. Cenj.
ponudbe na upravo „Jutra“
pod „Brezplačno“. 12140

Trgovac išče družabnico
Trgovca-kapitalist, akad. na-
obrazen, neoženjen, išče dru-
žabnico, ki ima veselje do
trgovine in razpolaga s ka-
pitalom od 200.000-300.000
Din. Poznejša poročitev ni
izključena. Cenjene ponudbe
pod „Lepa bodočnost 12148“
na upravo „Jutra“. 12148

50.000 Din
proti dobri garanciji s hišo
in visokim obrestim, iščem
za takoj. Pod šifro „Dobra
garancija“ na upr. „Jutra“. 12070

Gostilničar
se išče, ki prevzame gostilno
na račun in je obremen dru-
žabnik dobrih kmetov, trgo-
vine s šilino, s nekaj več ka-
pitala. Naslov pove uprava
„Jutra“. 12069

Posodim 50.000 Din
za 6 mesecev na prvo mesto
proti dobri obrestim. Po-
nudbe pod šifro „Sigurnost“. 12020

Živali

Lovski pes (ptičar)
se je satekel. Dobi se ga pri
Budilovski, Vrhovčeva ulica
št. 9. 12105

Dopisovanje

Osamljena črnolaska
dobro situirana uradnica, želi
dopisovanje s boljšim gospo-
dom v svrhu zabave. Cenjene
ponudbe s sliko na upravo
„Jutra“ pod šifro „Carmen“. 12127

Srce njej,
ki bi varno vodila moj bolniš
življenja! Ponudbe pod šifro
„I love you“ na upravništvo
„Jutra“. 12103

Trije gospodje
tuji, akad. izobraženi, iščejo
poznavstva omenih gospodi-
čen. — Skupni sprehodi in
obiski kina ter gledališča.
Ponudbe na upravo „Jutra“
pod „Sablmy“. 12138

Uradnik
28 let star, s stalno službo
ter posestvom v vrednosti
1.000.000 K, se želi seznaniti
z mladenco, ki bi imela pre-
moženja do 200.000 kron. Le-
zene ponudbe s sliko pod
„Sreča“ na upravo „Jutra“.
— Tajnost strogo zaščiten.
12119

Kateri osamljeni gospod
bi radi osamljeno rožo v
trnju cvetoč? Cenjena do-
pisa na upravo „Jutra“ pod
„Roža v trnju“. 12059

Ženitve

Mlad gospod
dobro situiran trgovec, išče
v svrhu ženitve znanja z
gospodino ali mlado vdovo s
premoženjem. Resne ponudbe
s sliko pod „Ljubesen“ na
upravo „Jutra“. 12126

Znanja z gospodino
stara do 28 let v svrhu pri-
ženitve, želi inteligentno in
dobro situiran obrtnik, star
31 let, prijetne zunanosti, s
večjim premoženjem v goto-
vini, vešč strokovno gosti-
ničarske obrti. Mlade vdove
niso izključene. Cenj. dopise
s sliko se pošilja pod „Pod-
jetna trgovca“ na podružnico
„Jutra“ v Mariboru. 12064

Razno

Konverzacije
v italijanščini želi gospodina.
Ponudbe pod „Primorska“ na
podružnico „Jutra“, Maribor.
12140

Pri kr. šumarski upravi
v Kostanjevid (Slovenija),
se razpisuje 1000 pimt buko-
vega poravnega lesa, ki se
izdela v režiji v god. odd.
2a, 2c, 5b in 5c na Opa-
tovi gori. — Interesenti naj
vložijo do 20. oktobra 1923
pri kr. direkciji šum v Ljub-
ljani (Križanke). V ponudbi
se mora pripomniti, da so
ponudniki znani splošni in
posebni pogoji in da se jim
v celoti podvrže. Prihoditi se
mora tudi izkazano 10 odst.
jamčevina. Natančneje po-
izvi se vede pri šumski
upravi, kjer se dobe tudi
ofertni vzorci. 12123

Izdelujem plašče
kostume in obleke po 120 Din
ter po najmodernejših krojih
— Kje, pove uprava „Jutra“. 12157

Simon Kilmanč
Ljubljana, Selezburgova ul. 6.
Vsehovratne uniforme izde-
lujem proti naročilu. V zalogi
so vse vojaške potrebščine,
vojaške blage in epolete vseh
vrst. 214

Poglejte si
zalogo stekla in kuhinjskih
stvari, kaj vse se pri Velcnu
dobi. Cene nizke, postrežba
točna. Maribor, Glavni trg 5.
101

Čevljarški mojstri!
Ker je stavka čevljarških
pomodnikov nastala, dam
delo na dom, po 12 parov. —
Plaša dobro, delo trajno. —
Janko Jele, Cesta na Loko
25, Ljubljana. 12023

Modistka
Z. Gorjanc & Co., Ljubljana.
Sr. Petra cesta št. 27, poleg
hotela „Frataik“ sprejema
vsehovratna popravila barba
nastih in tle klobukov. —
Postrežba točna. 11146

Sprejme se izurnjen saldakontist

za popoldanske, ziroma
večerne ure. Reflektira
se samo na prvovrstno
moč. Pismene ponudbe
z navedbo dosodanjega
delovanja pod „Samo-
stojna moč“ na Aloma
Company, anončna in
reklamna družba z o. z.
v Ljubljani, Kongresni
trg 8. 6245

Priporočila so Ivan Magdič

krojač 6157
Ljubljana
Gledališka ulica št. 7.

Kder hoče kaj prodati
Kder hoče kaj kupiti
Kder išče službo itd.
na naj. inserira v „Jutru“

POZOR! 5311

Kupujem stare obleke,
čevlje, pohištvo itd.
Pridem tudi na dom.
MARTIN DRAME
Ljubljana
Sv. Jakoba nabrežje št. 29.

v prometnem trgu Slovenije
se proda stara vpljena

trgovska hiša

z gospodarskim poslopljem,
velikim vrtom
in obsežno njivo.
Naslov pri upravništvu
„Jutra“. 5320

Komercijalni vodja

za parno žago in lesno kupčijo, le z dobrimi
izpričevili, se išče. 5322
Nastop 15. novembra ali najkasneje 1. decembra
Ponudbo pod „Zmožnost“ na upravo „Jutra“

Modni atelje M. Šarc

Angleške
in francoske toilete
načinjena izurjen

Nalezljive bolezni.

Opis važnih nalez-
ljivih bolezni s navo-
dili za nego bolnikov.
8 slikami.
Cena s poštnino vred
20 Din 60 p.
Naroča se pri
Tiskovni zadrugi
v Ljubljani,
Prešernova ul. 54.

Naročajte „Jutro“

ZAHVALA.
Vsem, ki so spremili mojo drago
soprogo, gospo

Marjeto Obreza

povodom njene smrti k zadnjemu
politiku ter žalujoče ostale v dne-
vih žalosti podpirali, se tem pótém
v imenu vseh žalujočih najtopeje
zahvaljujem. 5340

Matija Obreza,
župan in posestnik v Cerknici.

FRANC ŠRAMEK

stavbeni in ornamentni klepar, instalater in kotlar v TRZICU
izdeluje najboljše kotle za šaganjekuho in tudi vsakovrstne peči za
kurjavo šaganja po jako nizkih cenah. Garantirano, izvrstno trpežno
blago. — Pripravljen sem tudi dati za poskušnjo tako peč brezplačno, da se
dotični lahko prepriča o resničnosti mojih navedb. — Prevzamem tudi in
solidno ter po zmernih cenah izvršim vsa dela, spadajoča v mojo stroko,
kakor: vsakovrstne vodovode hitro in zanesljivo instaliram. 5329

Naročajte in širite
LJUBLJANSKI ZVON
mesečnik za kulturo in prosveto, ki prinaša povesti, pesmi in članke
naših najboljših pesnikov in pisateljev. — Naročnina znaša 90 Din.
Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

Maribor INŽENIRSKO-ELEKTROMECHANičNO PODJETJE

POČIVALNIK ZAVRSNIK & DRUGI

IZDELUJE IN DOBAVLJA:

TELEFON BR. 460

TRANSFORMATORJE
ELEKTROMOTORJE · DINAMO ·
STROJE VSAKE VRSTE IN VELIKOSTI · RAZLIČNI
ELEKTROMATERIJAL · IZVRŠUJE INSTALACIJE IN VSA
KOVRSNA POPRAVILA · GRADI ELEKTR
CENTRALE · I · T · D

PRVOVRSTNO DELO!!!

NIZKE CENE!!!